

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Οδηγός όσον αφορά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους

Εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τη
διαχείριση και τη δημοσιοποίηση
σχετικών κινδύνων

BANKENTOEZICHT

Νοέμβριος 2020

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

BANKENAUF SICHT

SUPERVISÃO BANCÁRIA

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	3
2	Πεδίο εφαρμογής και εφαρμογή	6
2.1	Εφαρμογή στα σημαντικά ιδρύματα	6
2.2	Ημερομηνία εφαρμογής	7
2.3	Εφαρμογή στα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα	8
2.4	Γενικό πλαίσιο προληπτικής εποπτείας	8
3	Κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι	11
3.1	Ορισμοί	11
3.2	Χαρακτηριστικά των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων	11
3.3	Παρατηρήσεις από απολογισμούς	15
4	Εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τα επιχειρηματικά μοντέλα και την επιχειρηματική στρατηγική	17
4.1	Επιχειρηματικό περιβάλλον	17
4.2	Επιχειρηματική στρατηγική	19
5	Εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τη διακυβέρνηση και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου	23
5.1	Διοικητικό όργανο	23
5.2	Διάθεση ανάληψης κινδύνου	26
5.3	Οργανωτική δομή	29
5.4	Υποβολή αναφορών	32
6	Εποπτικές προσδοκίες όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνων	35
6.1	Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων	35
6.2	Διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου	40
6.3	Διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου	44
6.4	Διαχείριση του κινδύνου αγοράς	47
6.5	Ανάλυση σεναρίων και ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων	48

6.6	Διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας	50
7	Εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τις δημοσιοποιήσεις	52
	Πολιτικές και διαδικασίες δημοσιοποίησης	53
	Περιεχόμενο των δημοσιοποιήσεων σχετικά με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους	56
	Παραπομπές	59

1 Εισαγωγή

Μετά την έγκριση της Συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή¹ και της Ατζέντας του 2030 του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη το 2015, οι κυβερνήσεις κάνουν μεγάλα βήματα για τη μετάβαση σε περισσότερο κυκλικές οικονομίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε παγκόσμια κλίμακα. Στο ευρωπαϊκό μέτωπο, η [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#) ορίζει ως στόχο να αναδείξει την Ευρώπη ως την πρώτη ουδέτερη κλιματικά ήπειρο μέχρι το 2050. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας αναμένεται να διαδραματίσει βασικό ρόλο εν προκειμένω, όπως προβλέπεται στο [σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης](#).

Η μετάβαση σε μια περισσότερο κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα συνεπάγεται τόσο κινδύνους όσο και ευκαιρίες για την οικονομία και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα,² ενώ οι φυσικές καταστροφές που προκαλεί η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος μπορούν να έχουν σημαντική επίδραση στην πραγματική οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Για δεύτερο συνεχόμενο έτος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) χαρακτήρισε τους κλιματικούς κινδύνους ως βασικό παράγοντα κινδύνου στον [Χάρτη Κινδύνων του ΕΕΜ](#) για το τραπεζικό σύστημα της ζώνης του ευρώ. Η ΕΚΤ είναι της άποψης ότι τα ιδρύματα θα πρέπει να υιοθετήσουν μια στρατηγική, προσανατολισμένη προς το μέλλον και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εξέταση των κλιματικών και των περιβαλλοντικών κινδύνων.

Η ΕΚΤ παρακολουθεί προσεκτικά τις εξελίξεις που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ιδρύματα της ζώνης του ευρώ. Το [σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης](#) έχει ως στόχο να επαναδιοχετεύσει τις χρηματοδοτικές ροές προς βιώσιμες επενδύσεις, να ενσωματώσει τη διάσταση της βιωσιμότητας στη διαχείριση κινδύνων και να ενισχύσει τη διαφάνεια και τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Ειδικά για τον τραπεζικό τομέα, έχουν ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) αρκετές εντολές να αξιολογήσει πώς οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνική ευθύνη και τη διακυβέρνηση (environmental, social and governance - ESG) μπορούν να ενσωματωθούν στους τρεις πυλώνες της προληπτικής εποπτείας. Βάσει αυτού, η ΕΑΤ δημοσίευσε [σχέδιο δράσης για την αειφόρο χρηματοδότηση και έγγραφο συζητήσεων](#) σχετικά με την ενσωμάτωση των κινδύνων ESG στο κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο.

Στον παρόντα οδηγό παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται την ασφαλή και συνετή διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων υπό το ισχύον πλαίσιο προληπτικής εποπτείας. Περιγράφεται πώς η ΕΚΤ προσδοκά από τα ιδρύματα να εξετάζουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους – ως

¹ Κατά παρόμοιο τρόπο, και μετά τη συνολική αξιολόγηση της Διακυβερνητικής πλατφόρμας επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services – IPBES), αναμένεται η σύναψη πρόσθετων διεθνών συμφωνιών στο πλαίσιο της Σύμβασης του ΟΗΕ για τη βιολογική ποικιλότητα με σκοπό την προαγωγή της βιώσιμης χρήσης των οικοσυστημάτων και τη μείωση των αιτιών της απώλειας βιοποικιλότητας.

² Βλ., για παράδειγμα, [ECB Financial Stability Review May 2019](#).

προσδιοριστικούς παράγοντες υφιστάμενων κατηγοριών κινδύνων – κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της επιχειρηματικής στρατηγικής και της διακυβέρνησης καθώς και των πλαισίων διαχείρισης κινδύνων τους. Εξηγείται περαιτέρω πώς η ΕΚΤ προσδοκά από τα ιδρύματα να ενισχύσουν τη διαφάνειά τους, αυξάνοντας τα στοιχεία που δημοσιοποιούν όσον αφορά το κλίμα και το περιβάλλον.

Ο οδηγός δεν είναι δεσμευτικός για τα ιδρύματα, αλλά χρησιμεύει ως βάση για τον εποπτικό διάλογο. Στο πλαίσιο αυτού του εποπτικού διαλόγου η ΕΚΤ θα συζητά με τα ιδρύματα τις προσδοκίες που ορίζει η ΕΚΤ στον παρόντα οδηγό όσον αφορά πιθανές αποκλίσεις στις πρακτικές των ιδρυμάτων. Η ΕΚΤ θα συνεχίσει να αναπτύσσει την εποπτική προσέγγισή της όσον αφορά τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων και τη δημοσιοποίηση σχετικών στοιχείων με την πάροδο του χρόνου, λαμβάνοντας υπόψη τις κανονιστικές εξελίξεις καθώς και τις μεταβαλλόμενες πρακτικές στον κλάδο και στην εποπτική κοινότητα.

Πλαίσιο 1

Συνοπτική παρουσίαση των εποπτικών προσδοκιών της ΕΚΤ

---

1. Τα ιδρύματα καλούνται να κατανοούν τον αντίκτυπο των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στο επιχειρηματικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργούν, σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, προκειμένου να μπορούν να λαμβάνουν εμπειριστατωμένες στρατηγικές και επιχειρηματικές αποφάσεις.
2. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή της επιχειρηματικής στρατηγικής τους, τα ιδρύματα καλούνται να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους που επηρεάζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον τους, σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
3. Το διοικητικό όργανο καλείται να λαμβάνει υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους όταν αναπτύσσει τη συνολική επιχειρηματική στρατηγική, τους επιχειρησιακούς στόχους και το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του ιδρύματος και να επιβλέπει αποτελεσματικά τους εν λόγω κινδύνους.
4. Τα ιδρύματα καλούνται να συμπεριλαμβάνουν ρητώς τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στο οικείο πλαίσιο διάθεσης ανάληψης κινδύνου.
5. Τα ιδρύματα καλούνται να αναθέτουν την αρμοδιότητα διαχείρισης των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων εντός της οργανωτικής τους δομής σύμφωνα με το υπόδειγμα των τριών γραμμών άμυνας.
6. Για τους σκοπούς της εσωτερικής υποβολής αναφορών, τα ιδρύματα καλούνται να υποβάλλουν συγκεντρωτικά στοιχεία για τους κινδύνους που αποτυπώνουν τα ανοίγματά τους σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, ούτως ώστε το διοικητικό όργανο και οι σχετικές υποεπιτροπές να μπορούν να λαμβάνουν εμπειριστατωμένες αποφάσεις.

7. Τα ιδρύματα καλούνται, αφενός, να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στα πλαίσια διαχείρισης κινδύνων που ήδη εφαρμόζουν ως προσδιοριστικούς παράγοντες υφιστάμενων κατηγοριών κινδύνων, με σκοπό τη διαχείριση, παρακολούθηση και περιορισμό τους σε ικανό μακροχρόνιο ορίζοντα, και, αφετέρου, να επανεξετάζουν τις σχετικές ρυθμίσεις σε τακτική βάση. Τα ιδρύματα καλούνται να εντοπίζουν και να προσδιορίζουν ποσοτικά αυτούς τους κινδύνους στο πλαίσιο της γενικότερης διαδικασίας εξασφάλισης επάρκειας κεφαλαίου.
  8. Στο πλαίσιο της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους σε όλα τα σχετικά στάδια της διαδικασίας χορήγησης πιστώσεων και να παρακολουθούν τους κινδύνους στα χαρτοφυλάκιά τους.
  9. Τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη με ποιον τρόπο γεγονότα συνδεδεμένα με το κλίμα και το περιβάλλον θα μπορούσαν να επιδράσουν δυσμενώς στην επιχειρησιακή συνέχεια καθώς και σε τι βαθμό η φύση των δραστηριοτήτων τους θα μπορούσε να αυξήσει τους κινδύνους φήμης ή/και ευθύνης.
  10. Τα ιδρύματα καλούνται να παρακολουθούν αδιάλειπτα τις επιπτώσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στις τρέχουσες θέσεις τους σε κίνδυνο αγοράς και στις μελλοντικές επενδύσεις τους, καθώς και να αναπτύσσουν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.
  11. Τα ιδρύματα με σημαντικούς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους καλούνται να αξιολογούν την καταλληλότητα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που εφαρμόζουν, με σκοπό την ενσωμάτωση αυτών των κινδύνων στα βασικά και δυσμενή σενάρια τους.
  12. Τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν αν σημαντικοί κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι θα μπορούσαν να προκαλέσουν καθαρές ταμειακές εκροές ή εξάντληση των αποθεμάτων ρευστότητας ασφαλείας και, σε καταφατική περίπτωση, να συνεκτιμούν αυτούς τους παράγοντες στην οικεία διαχείριση κινδύνου ρευστότητας και στον υπολογισμό των αποθεμάτων ρευστότητας ασφαλείας.
  13. Για τους σκοπούς δημοσιοποιήσεων σύμφωνα με τις κανονιστικές διατάξεις, τα ιδρύματα καλούνται να δημοσιεύουν χρήσιμες πληροφορίες και βασικούς δείκτες μέτρησης για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους τους οποίους θεωρούν σημαντικούς, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «[Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών: Συμπλήρωμα σχετικά με την υποβολή πληροφοριών που αφορούν το κλίμα](#)».
-

2 Πεδίο εφαρμογής και εφαρμογή

2.1 Εφαρμογή στα σημαντικά ιδρύματα

Οι προσδοκίες που παρουσιάζονται στον παρόντα οδηγό θα χρησιμοποιούνται στον εποπτικό διάλογο της ΕΚΤ με τα σημαντικά ιδρύματα που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ. Ο οδηγός εκπονήθηκε από κοινού από την ΕΚΤ και τις εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ) με σκοπό να παράσχει μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται την ορθή, αποτελεσματική και ολοκληρωμένη διαχείριση, καθώς και τη δημοσιοποίηση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων υπό το ισχύον πλαίσιο προληπτικής εποπτείας.³ Επιπλέον, αποσκοπεί στο να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση και την ετοιμότητα του κλάδου για τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων.

Ο οδηγός δεν υποκαθιστά τυχόν ισχύον δίκαιο ούτε κασιχύει αυτού. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε συνδυασμό με άλλους οδηγούς της ΕΚΤ και ιδίως τον οδηγό σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (οδηγός της ΕΚΤ όσον αφορά την ICAAP).⁴ Οι εποπτικές προσδοκίες έχουν σχέση με συγκεκριμένες διατάξεις της οδηγίας σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (Capital Requirements Directive – CRD)⁵ και του κανονισμού σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (Capital Requirements Regulation – CRR).⁶ Επομένως, το επίπεδο και πεδίο εφαρμογής της ενοποίησης στο οποίο εφαρμόζεται η κάθε εποπτική προσδοκία ακολουθεί το ίδιο επίπεδο και πεδίο εφαρμογής όπως αυτό της σχετικής διάταξης.

Τα σημαντικά ιδρύματα θα πρέπει να χρησιμοποιούν τον οδηγό, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητα της έκθεσής τους σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού, η σημαντικότητα θα πρέπει να εξετάζεται υπό το φως των ισχυουσών διατάξεων της CRD και του CRR.⁷ Αξίζει να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση της σημαντικότητας είναι συγκεκριμένη για κάθε ίδρυμα και λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του αντίστοιχου επιχειρηματικού μοντέλου, λειτουργικού περιβάλλοντος και προφίλ κινδύνου. Ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο, το λειτουργικό περιβάλλον και το προφίλ κινδύνου, το ίδρυμα, ανεξάρτητα από το μέγεθός του, θα μπορούσε να έχει συγκεντρώσεις σε αγορά, τομέα ή γεωγραφική περιοχή με έκθεση σε σημαντικό φυσικό κίνδυνο και κίνδυνο μετάβασης, το οποίο

³ Αυτό σημαίνει στην ουσία ότι σκοπός του παρόντος οδηγού δεν είναι να επιβάλει πρόσθετες απαιτήσεις ελέγχου.

⁴ Βλ. τον *Οδηγό σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP)*, ΕΚΤ, 2018. Ο παρών οδηγός προσδιορίζει περαιτέρω με ποιον τρόπο οι ιδιαιτερότητες των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη διαχείριση των κινδύνων για το κεφάλαιο.

⁵ *Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση της οδηγίας 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ* (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338).

⁶ *Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012* (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

⁷ Βλ., επίσης, Κεφάλαια 6 και 7 του παρόντος οδηγού.

σημαίνει ότι θα μπορούσε να είναι εξαιρετικά ευπαθές στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος.⁸ Επιπλέον, πέραν του παρόντος οδηγού και της σχετικής ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, τα ιδρύματα ενθαρρύνονται να εξετάζουν δεόντως και άλλες συναφείς δημοσιεύσεις, όπως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EU COM), της EAT, του Δικτύου για την ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα (Network for Greening the Financial System – NGFS), της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας, του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, της ειδικής ομάδας για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που σχετίζονται με το κλίμα (Task Force on Climate-related Financial Disclosures – TCFD), του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και των ΕΑΑ.⁹

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παραδείγματα παρατηρούμενων πρακτικών που παρουσιάζονται στα πλαίσια του παρόντος οδηγού παρατίθενται ενδεικτικά και δεν είναι απαραίτητο να αντιγραφούν ούτε και πληρούν απαραίτητως όλες τις εποπτικές προσδοκίες.

2.2 Ημερομηνία εφαρμογής

Ο παρών οδηγός τίθεται σε εφαρμογή από την ημερομηνία δημοσίευσής του. Τα σημαντικά ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο οι τρέχουσες πρακτικές διαχείρισης των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων και δημοσιοποίησης των σχετικών στοιχείων είναι ορθές, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες υπό το φως των προσδοκιών που παρουσιάζονται στον οδηγό. Όπου χρειάζεται, τα σημαντικά ιδρύματα θα πρέπει να αρχίσουν να ενισχύουν άμεσα τις πρακτικές τους.

Στο πλαίσιο του εποπτικού διαλόγου, από τις αρχές του 2021 οι μεικτές εποπτικές ομάδες θα ζητούν από τα σημαντικά ιδρύματα να ενημερώνουν την ΕΚΤ για τυχόν υφιστάμενες αποκλίσεις των πρακτικών τους από τις εποπτικές προσδοκίες που περιγράφονται στον παρόντα οδηγό και να ενημερώνουν την ΕΚΤ για τυχόν ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη σταδιακή αντιμετώπιση αυτών των προσδοκιών. Η ΕΚΤ αναγνωρίζει ότι η διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων και η δημοσιοποίηση των σχετικών στοιχείων, καθώς και οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπισή τους, βρίσκονται προς το παρόν σε εξέλιξη και προσδοκάται ότι θα βελτιωθούν με την πάροδο του χρόνου.

⁸ Βλ. «[Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision](#)», Τεχνικό έγγραφο, NGFS, Μάιος 2020.

⁹ Βλ., για παράδειγμα, «[Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks](#)», BaFin, 2019, «[Integration of climate-related risk considerations into institutions' risk management](#)», Έγγραφο Ορθής Πρακτικής, DNB, 2019 και «[Guide for Handling Sustainability Risks](#)», Έγγραφο διαβούλευσης, FMA, 2020.

2.3 Εφαρμογή στα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα

Ο παρών οδηγός εκπονήθηκε από κοινού από την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ και σκοπός του είναι να διασφαλιστεί η συνεπής εφαρμογή υψηλών εποπτικών προτύπων σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Συνιστάται επομένως στις ΕΑΑ να εφαρμόζουν τις προσδοκίες που περιγράφονται στον παρόντα οδηγό κατά την εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων κατά τρόπο που να είναι ανάλογος προς τον χαρακτήρα, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του ιδρύματος. Η ΕΚΤ αναγνωρίζει ότι ορισμένες ΕΑΑ έχουν εκδώσει, ή βρίσκονται σε διαδικασία έκδοσης, κατευθύνσεων για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν αυτές αλλά και άλλες συναφείς δημοσιεύσεις των ΕΑΑ.

2.4 Γενικό πλαίσιο προληπτικής εποπτείας

Στον παρόντα οδηγό παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται την ορθή, αποτελεσματική και ολοκληρωμένη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων και τη δημοσιοποίηση των σχετικών στοιχείων υπό το ισχύον πλαίσιο προληπτικής εποπτείας. Εν προκειμένω, τα ακόλουθα άρθρα της CRD και του CRR είναι ιδιαιτέρως συναφή:

- Το άρθρο 73 της CRD απαιτεί από τα ιδρύματα να διαθέτουν αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την εκτίμηση και τη διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των εσωτερικών κεφαλαίων που θεωρούν κατάλληλα για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων τους οποίους έχουν αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβουν.
- Το άρθρο 74 παράγραφος 1 της CRD απαιτεί από τα ιδρύματα να θεσπίζουν άρτιο πλαίσιο διακυβέρνησης το οποίο να περιλαμβάνει σαφή οργανωτική διάρθρωση με ευκρινείς, διαφανείς και συνεπείς γραμμές ευθύνης, αποτελεσματικές διαδικασίες εντοπισμού, διαχείρισης, παρακολούθησης και αναφοράς των κινδύνων τους οποίους αναλαμβάνουν ή ενδέχεται να αναλάβουν, επαρκείς μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου περιλαμβανομένων κατάλληλων διοικητικών και λογιστικών διαδικασιών καθώς και πολιτικές και πρακτικές αποδοχών που να συνάδουν προς τις αρχές της ορθής και αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων.
- Το άρθρο 74 παράγραφος 2 της CRD προβλέπει ότι το πλαίσιο, οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί της παραγράφου 1 πρέπει να είναι εκτενή και αναλογικά προς τη φύση, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των κινδύνων που ενέχουν το επιχειρηματικό μοντέλο και οι δραστηριότητες του ιδρύματος. Λαμβάνονται υπόψη τα τεχνικά κριτήρια που ορίζονται στα άρθρα 76 έως 95.
- Το άρθρο 76 παράγραφος 1 της CRD απαιτεί από τα ιδρύματα να διασφαλίζουν ότι το διοικητικό όργανο εγκρίνει και επανεξετάζει περιοδικά τις στρατηγικές και τις πολιτικές για την ανάληψη, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τη μείωση

των κινδύνων στους οποίους είναι ή θα μπορούσε να είναι εκτεθειμένο το ίδρυμα, περιλαμβανομένων εκείνων που προκαλούνται από το μακροοικονομικό περιβάλλον στο οποίο ασκεί τις δραστηριότητές του, λαμβανομένης υπόψη της φάσης του οικονομικού κύκλου.

- Το άρθρο 79 της CRD ορίζει ειδικές νομοθετικές απαιτήσεις για τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου την εφαρμογή των οποίων πρέπει να διασφαλίζουν οι εθνικές αρμόδιες αρχές όσον αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα.
- Το άρθρο 83 παράγραφος 1 της CRD προβλέπει ότι οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται πολιτικές και διαδικασίες για τον εντοπισμό, τη μέτρηση και τη διαχείριση όλων των σημαντικών πηγών και επιπτώσεων των κινδύνων της αγοράς.
- Το άρθρο 85 της CRD ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν ότι τα ιδρύματα εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και τη διαχείριση της έκθεσης στον λειτουργικό κίνδυνο, [...] μεταξύ άλλων ότι καταρτίζονται σχέδια αντιμετώπισης επειγουσών καταστάσεων και συνέχισης της λειτουργίας που διασφαλίζουν την ικανότητα του ιδρύματος να συνεχίζει τη λειτουργία του και να περιορίζει τις ζημίες σε περίπτωση σοβαρής διαταραχής της δραστηριότητάς του.
- Το άρθρο 91 της CRD ορίζει ότι [...] τα μέλη του διοικητικού οργάνου διαθέτουν επαρκείς γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία για την εκτέλεση των καθηκόντων τους [...].
- Το άρθρο 431 παράγραφος 3 απαιτεί από τα ιδρύματα να υιοθετούν επίσημη πολιτική συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις δημοσιοποίησης που θεσπίζονται στο Μέρος 8 [του CRR] και διαθέτουν πολιτικές αξιολόγησης της καταλληλότητας των δημοσιοποιήσεών τους, περιλαμβανομένης της επαλήθευσης και της συχνότητάς τους. Τα ιδρύματα διαθέτουν επίσης πολιτικές αξιολόγησης του κατά πόσον οι δημοσιοποιήσεις τους μεταφέρουν πλήρως το προφίλ κινδύνου τους στους συμμετέχοντες στην αγορά.
- Το άρθρο 432 παράγραφος 1 του CRR ορίζει ότι τα ιδρύματα δύνανται να παραλείπουν μία ή περισσότερες από τις δημοσιοποιήσεις που προβλέπονται στον τίτλο II εφόσον δεν θεωρούνται ουσιώδεις οι παρεχόμενες με τις εν λόγω δημοσιοποιήσεις πληροφορίες, με εξαίρεση των δημοσιοποιήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 435 παράγραφος 2 στοιχείο γ) και στα άρθρα 437 και 435. Οι πληροφορίες στις δημοσιοποιήσεις θεωρούνται ουσιώδεις εάν η παράλειψη ή η ανακριβής παρουσίασή τους μπορεί να μεταβάλει ή να επηρεάσει την εκτίμηση ή την απόφαση ενός χρήστη που στηρίζεται στις πληροφορίες αυτές για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων.

Η EAT έχει εκδώσει διάφορες κατευθυντήριες γραμμές που εξειδικεύουν τα παραπάνω άρθρα. Όπου ο παρών οδηγός παραπέμπει σε αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές, η παραπομπή θα πρέπει να διαβάζεται σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα άρθρα του CRR/της CRD. Οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές της EAT είναι ιδιαίτερα συναφείς:

- Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας σχετικά με την κατανομή κόστους οφέλους της ρευστότητας της 27ης Οκτωβρίου 2010.
- Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).
- Κοινές κατευθυντήριες γραμμές της EAKAA και της EAT σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου και των προσώπων που κατέχουν καίριες θέσεις σύμφωνα με την οδηγία 2013/36/ΕΕ και την οδηγία 2014/65/ΕΕ (EBA/GL/2017/12).
- Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις αναθεωρημένες κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) και τις εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (EBA/GL/2018/03).
- Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις ασκήσεις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων των ιδρυμάτων (EBA/GL/2018/04).
- Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις ορθές πολιτικές αποδοχών σύμφωνα με τα άρθρα 74 παράγραφος 3 και 75 παράγραφος 2 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ και τις δημοσιοποιήσεις δυνάμει του άρθρου 450 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (EBA/GL/2015/22).
- Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τον ουσιώδη, αποκλειστικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών και τη συχνότητα δημοσιοποίησης βάσει του άρθρου 432 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 433 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (EBA/GL/2014/14).
- Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εξωτερική ανάθεση δραστηριοτήτων (EBA/GL/2019/02).
- Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων (EBA/GL/2020/06).

3 Κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

3.1 Ορισμοί

Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος είναι πηγές διαρθρωτικής αλλαγής που επηρεάζουν την οικονομική δραστηριότητα και, εν συνεχεία, το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Σύμφωνα με την κοινή αντίληψη, οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν δύο βασικούς προσδιοριστικούς παράγοντες κινδύνου:

- Ο **φυσικός κίνδυνος** αναφέρεται στον χρηματοοικονομικό αντίκτυπο της αλλαγής του κλίματος, συμπεριλαμβανομένων συχνότερων ακραίων καιρικών φαινομένων και σταδιακών αλλαγών στο κλίμα, καθώς και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως η μόλυνση του αέρα, των υδάτων και της γης, η λειψυδρία, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η αποψίλωση.¹⁰ Συνεπώς, ο φυσικός κίνδυνος ταξινομείται ως «οξύς» όταν προέρχεται από ακραία φαινόμενα, όπως η ξηρασία, οι πλημμύρες και οι καταιγίδες, και ως «χρόνιος» όταν προέρχεται από προοδευτικές μεταβολές, όπως η άνοδος της θερμοκρασίας, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η λειψυδρία, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η μεταβολή της χρήσης γης, η καταστροφή οικοτόπων και η στενότητα των φυσικών πόρων.¹¹ Αυτό μπορεί να οδηγήσει άμεσα, για παράδειγμα, σε καταστροφές περιουσίας ή σε μείωση της παραγωγικότητας ή να οδηγήσει εμμέσως σε επακόλουθα φαινόμενα, όπως η διαταραχή των αλυσίδων προσφοράς.
- Ο **κίνδυνος μετάβασης** αναφέρεται στη χρηματοοικονομική ζημία ιδρύματος, η οποία μπορεί να επέλθει, άμεσα ή έμμεσα, από τη διαδικασία προσαρμογής προς μια περισσότερο βιώσιμη – από περιβαλλοντική άποψη – οικονομία χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα. Ο κίνδυνος αυτός θα μπορούσε, για παράδειγμα, να προκληθεί από μια σχετικά απότομη υιοθέτηση κλιματικών και περιβαλλοντικών πολιτικών, από την τεχνολογική πρόοδο ή μεταβολές του κλίματος και των προτιμήσεων στις αγορές.

3.2 Χαρακτηριστικά των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων

Οι προσδιοριστικοί παράγοντες του φυσικού κινδύνου και του κινδύνου μετάβασης επηρεάζουν τις οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες με τη σειρά τους επηρεάζουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Αυτή η επίδραση μπορεί να εκδηλωθεί άμεσα, για παράδειγμα μέσω της χαμηλότερης κερδοφορίας των επιχειρήσεων ή της μείωσης της

¹⁰ Βλ. «Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision», *Τεχνικό έγγραφο*, NGFS, Μάιος 2020.

¹¹ Βλ. «Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector», *Έκθεση*, DNB, 2019, «Indebted to nature: Exploring biodiversity risks for the Dutch financial sector», *Έκθεση*, DNB, Ιούνιος 2020, και «Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision», *Τεχνικό έγγραφο*, NGFS, Μάιος 2020.

αξίας των περιουσιακών στοιχείων, ή έμμεσα μέσω μακροχρηματοπιστωτικών μεταβολών.¹²

Αυτοί οι κίνδυνοι επηρεάζουν επίσης την ανθεκτικότητα του επιχειρηματικού μοντέλου του ιδρύματος σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα και κυρίως των ιδρυμάτων των οποίων τα επιχειρηματικά μοντέλα βασίζονται σε τομείς και αγορές που είναι ιδιαίτερα ευπαθείς στους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Επιπλέον, ο φυσικός κίνδυνος και ο κίνδυνος μετάβασης μπορούν να προκαλέσουν περαιτέρω ζημίες, που απορρέουν άμεσα ή έμμεσα από νομικές αξιώσεις (αυτό αναφέρεται συνήθως ως «κίνδυνος ευθύνης»¹³) και υποβάθμιση της φήμης επειδή το κοινό, οι αντισυμβαλλόμενοι του ιδρύματος ή/και οι επενδυτές συνδέουν το ίδρυμα με δυσμενείς περιβαλλοντικές επιδράσεις («κίνδυνος φήμης»).

Συνεπώς, ο φυσικός κίνδυνος και ο κίνδυνος μετάβασης είναι προσδιοριστικοί παράγοντες υφιστάμενου κινδύνου, ιδίως πιστωτικού κινδύνου, λειτουργικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς και κινδύνου ρευστότητας, καθώς και κινδύνων που δεν εμπίπτουν στον Πυλώνα 1, όπως ο κίνδυνος μεταβολής της πιστοληπτικής διαβάθμισης, ο κίνδυνος πιστωτικού περιθωρίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο, ο κίνδυνος στην αγορά ακινήτων και ο στρατηγικός κίνδυνος (βλ. Πίνακα 1). Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μπορεί, στην ουσία, να αποτελέσουν προσδιοριστικούς παράγοντες πολλών διαφορετικών κατηγοριών κινδύνων και υποκατηγοριών υφιστάμενων κατηγοριών κινδύνων ταυτόχρονα.

Το μέγεθος και η κατανομή του φυσικού κινδύνου και του κινδύνου μετάβασης εξαρτώνται από το επίπεδο και τον χρόνο λήψης μέτρων περιορισμού και από το κατά πόσον η μετάβαση εκτυλίσσεται συντεταγμένα ή ατάκτως. Οι δυνητικές ζημίες από κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους εξαρτώνται ιδιαίτερα από τη μελλοντική υιοθέτηση κλιματικών και περιβαλλοντικών πολιτικών, από τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις μεταβολές στις προτιμήσεις των καταναλωτών και στο κλίμα στις αγορές. Ανεξαρτήτως αυτού, ορισμένος συνδυασμός φυσικού κινδύνου και κινδύνου μετάβασης, κατά πάσα πιθανότητα, θα υλοποιηθεί στους ισολογισμούς των ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ και στην οικονομική αξία των ανοιγμάτων τους.¹⁴ Οι υφιστάμενες εκτιμήσεις των δυσμενών μακροπρόθεσμων μακροοικονομικών επιδράσεων της κλιματικής αλλαγής υποδεικνύουν σημαντικές και διαρκείς μειώσεις του πλούτου. Αυτές μπορεί να οφείλονται στην επιβράδυνση των επενδύσεων και τη

¹² Ενώ η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος μπορούν να προκαλέσουν μικροπροληπτικούς και μακροπροληπτικούς κινδύνους, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο παρών οδηγός έχει εκπονηθεί από την ΕΚΤ στο πλαίσιο της εντολής που της έχει ανατεθεί σύμφωνα με τον σχετικό κανονισμό του ΕΕΜ και επομένως περιορίζεται στον μικροπροληπτικό κίνδυνο.

¹³ Επιπλέον των νομικών αξιώσεων έναντι των ιδρυμάτων (κίνδυνος ευθύνης – βλ. Προσδοκία 9 σχετικά με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου), οι αντισυμβαλλόμενοι των ιδρυμάτων μπορεί επίσης να επηρεαστούν από νομικούς κινδύνους που προκύπτουν από περιβαλλοντικούς ή κλιματικούς παράγοντες οι οποίοι, με τη σειρά τους, μπορούν να αυξήσουν τον πιστωτικό κίνδυνο για το ίδρυμα (βλ. Προσδοκία 8 σχετικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου).

¹⁴ Βλ. «A call for action: Climate change as a source of financial risk», Έκθεση, NGFS, 2019, και «Too late, too sudden: Transition to a low-carbon economy and systemic risk», Έκθεση, ΕΣΚΤ, 2016.

χαμηλότερη παραγωγικότητα των συντελεστών σε πολλούς τομείς της οικονομίας, καθώς και σε μειωμένο δυνητικό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ.¹⁵

Πίνακας 1

Παραδείγματα προσδιοριστικών παραγόντων κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων

Επηρεαζόμενοι κίνδυνοι	Φυσικός κίνδυνος		Κίνδυνος μετάβασης	
	Κλιματικό	Περιβαλλοντικό	Κλιματικό	Περιβαλλοντικό
	<ul style="list-style-type: none"> Ακραία καιρικά φαινόμενα Χρόνιες καιρικές συνθήκες 	<ul style="list-style-type: none"> Λειψυδρία Στενότητα φυσικών πόρων Απώλεια βιοποικιλότητας Μόλυνση Άλλο 	<ul style="list-style-type: none"> Πολιτική και ρύθμιση Τεχνολογία Κλίμα στις αγορές 	<ul style="list-style-type: none"> Πολιτική και ρύθμιση Τεχνολογία Κλίμα στις αγορές
Πιστωτικός	Οι πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων και η ζημία σε περίπτωση αθέτησης όσον αφορά ανοίγματα εντός τομέων ή γεωγραφικών περιοχών ευάλωτων σε φυσικό κίνδυνο μπορεί να επηρεαστούν, για παράδειγμα, μέσω των χαμηλότερων αποτιμήσεων των εξασφαλίσεων στα χαρτοφυλάκια ακινήτων λόγω αυξημένου κινδύνου πλημμυρών.		Τα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης μπορεί να επιφέρουν σημαντικό κόστος προσαρμογής και χαμηλότερη κερδοφορία των επιχειρήσεων, στοιχεία που μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλότερες πιθανότητες αθέτησης καθώς και σε χαμηλότερη αξία των εξασφαλίσεων.	
Αγοράς	Τα σοβαρά φυσικά φαινόμενα μπορεί να οδηγήσουν σε αλλαγές στις προσδοκίες της αγοράς και θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα απότομη ανατιμολόγηση, αύξηση της μεταβλητότητας και μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων σε ορισμένες αγορές.		Οι προσδιοριστικοί παράγοντες κινδύνου μετάβασης μπορεί να προκαλέσουν απότομη ανατιμολόγηση τίτλων και παραγώγων, για παράδειγμα όσον αφορά προϊόντα που συνδέονται με επιχειρήσεις επηρεαζόμενες από απομειώσεις της αξίας των περιουσιακών στοιχείων.	
Λειτουργικός	Οι δραστηριότητες του ιδρύματος μπορεί να διαταραχθούν λόγω φυσικής καταστροφής στις εγκαταστάσεις, στα υποκαταστήματα και στα κέντρα δεδομένων του λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων.		Οι μεταβαλλόμενες προσδοκίες των καταναλωτών μπορούν να οδηγήσουν σε κίνδυνο φήμης ή κίνδυνο ευθύνης για την τράπεζα ως αποτέλεσμα σκανδάλων προκαλούμενων από τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικώς αμφιλεγόμενων δραστηριοτήτων.	
Άλλα είδη κινδύνου (ρευστότητας, επιχειρηματικού μοντέλου)	Ο κίνδυνος ρευστότητας μπορεί να επηρεαστεί σε περίπτωση που οι πελάτες αποσύρουν χρήματα από τους λογαριασμούς τους για να χρηματοδοτήσουν επισκευές ζημιών.		Οι προσδιοριστικοί παράγοντες κινδύνου μετάβασης μπορεί να επηρεάσουν τη βιωσιμότητα ορισμένων επιχειρηματικών τομέων και να οδηγήσουν σε στρατηγικό κίνδυνο όσον αφορά συγκεκριμένα επιχειρηματικά μοντέλα εάν δεν εφαρμοστεί η απαραίτητη προσαρμογή ή διαφοροποίηση. Μια απότομη ανατίμηση τίτλων, π.χ. λόγω απομείωσης της αξίας περιουσιακών στοιχείων, μπορεί να μειώσει την αξία των ρευστών περιουσιακών στοιχείων υψηλής ποιότητας των τραπεζών, πράγμα που θα επηρεάσει και τα αποθέματα ρευστότητας ασφαλείας.	

Πηγή: EKT.

Οι μέθοδοι εκτίμησης του μεγέθους των κλιματικών κινδύνων για το χρηματοπιστωτικό σύστημα γενικά, και τα ιδρύματα ειδικά, εξελίσσονται με ταχύ ρυθμό. Σύμφωνα με τις διαθέσιμες εκτιμήσεις τόσο ο φυσικός κίνδυνος¹⁶ όσο και ο κίνδυνος μετάβασης¹⁷

¹⁵ Βλ. «Technical supplement to the First NGFS comprehensive report», NGFS, 2019, και «Long-Term Macroeconomic Effects of Climate Change: A Cross-Country Analysis», *έγγραφο εργασίας του ΔΝΤ*, 2019.

¹⁶ Σχεδόν το ένα πέμπτο των αξιολογηθέντων ανοιγμάτων σε μετοχές και δάνεια των ολλανδικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων βρίσκονται σε περιοχές με προβλήματα ακραίας λειψυδρίας. Βλ. «Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector», *Έκθεση*, DNB, 2019. Περίπου 8,8% των ανοιγμάτων σε ενυπόθηκα δάνεια βρίσκονται σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο πλημμυρών σε άλλη χώρα. Βλ. «Transition in thinking: The impact of climate change on the UK banking sector», *Έκθεση της Αρχής Προληπτικής Ρύθμισης*, Bank of England, 2018.

πιθανόν να είναι σημαντικοί. Μολονότι οι περισσότερες μελέτες επικεντρώνονται σε κλιματικούς κινδύνους, όπως η μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων σε τομείς έντασης άνθρακα, άλλοι περιβαλλοντικοί παράγοντες που σχετίζονται με την απώλεια υπηρεσιών οικοσυστήματος, όπως η λειψυδρία, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η στενότητα φυσικών πόρων, έχουν αποδειχθεί επίσης ότι ενεργοποιούν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο.¹⁸ ¹⁹ Υπάρχουν επίσης ενδείξεις διασύνδεσης μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών κινδύνων, με αποτέλεσμα τον συνδυασμό επιδράσεων που μπορούν να προκαλέσουν δυνητικά ακόμα μεγαλύτερο αντίκτυπο.²⁰

Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι έχουν διακριτά χαρακτηριστικά που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή τόσο από τους επτόπτες όσο και από τα ιδρύματα. Αυτά τα χαρακτηριστικά περιλαμβάνουν την ευρύτητα και το μέγεθος του αντίκτυπου, τον αβέβαιο και μακροχρόνιο χρονικό ορίζοντα και την εξάρτηση από βραχυπρόθεσμη δράση.²¹

Η κλιματική αλλαγή έχει ευρύτατο αντίκτυπο όσον αφορά τις θιγόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες και γεωγραφικές περιοχές. Οι τομείς που είναι πιθανότερο να επηρεαστούν φυσικά είναι, μεταξύ άλλων, η γεωργία, η δασοκομία, η αλιεία, η ανθρώπινη υγεία, η ενέργεια, οι εξορύξεις, οι μεταφορές και οι υποδομές και ο τουρισμός. Οι τομείς που είναι πιθανόν να επηρεαστούν από τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα περιλαμβάνουν την ενέργεια, τις μεταφορές, τη μεταποίηση, τις κατασκευές και τη γεωργία.²² Πιο συγκεκριμένα, τα περιουσιακά στοιχεία που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξόρυξη, την επεξεργασία, την καύση ή τη χρήση των ορυκτών καυσίμων, ή που δεν είναι επαρκώς ενεργειακά αποδοτικά, μπορεί ξαφνικά και σημαντικά να υποστούν μείωση της αξίας τους ή ακόμη και να γίνουν «μη αξιοποιήσιμα».²³ Γεωγραφικά, ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής αναμένεται να ποικίλει σημαντικά ανά την υφήλιο. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός

---

¹⁷ Για παράδειγμα το ΕΣΣΚ (2016) διαπιστώνει ότι τα ανοίγματα των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (συμπεριλαμβανομένων τραπεζών, συνταξιοδοτικών ταμείων και ασφαλιστικών επιχειρήσεων) σε επιχειρήσεις ορυκτών καυσίμων υπερβαίνουν το 1 τρισεκ. ευρώ και εκτιμά τις δυνητικές ζημιές σε επίπεδο μεταξύ 350 δισεκ. ευρώ και 400 δισεκ. ευρώ, ακόμη στο πλαίσιο σεναρίου συντεταγμένης μετάβασης. Οι ζημιές από την απομείωση αξίας των περιουσιακών στοιχείων θα μπορούσαν να ανέλθουν σε 6 τρισεκ. δολάρια ΗΠΑ για την ΕΕ-28 σε ένα σενάριο καθυστερημένης δράσης πολιτικής (IRENA, 2017). Εξετάζοντας δείγμα 720 δισεκ. ευρώ, η ΕΚΤ διαπιστώνει ότι 15% των ανοιγμάτων είναι έναντι επιχειρήσεων υψηλότερης εντάσεως άνθρακα (ΕΚΤ, 2019). Η γαλλική Αρχή Προληπτικής Εποπτείας και Εξυγίανσης (ACPR) διαπίστωσε ότι τα ανοίγματα μεγάλων γαλλικών τραπεζικών ομίλων στους τομείς υψηλότερης εντάσεως άνθρακα ανέρχονταν σε 12,7% των συνολικών ανοιγμάτων. Μια άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων όσον αφορά τον κίνδυνο μετάβασης στις Κάτω Χώρες έδειξε ότι ο δείκτης κεφαλαίου CET1 των τραπεζικών τομέων θα μπορούσε να μειωθεί κατά περισσότερο από 4% σε ένα δυσμενές, αλλά αληθοφανές σενάριο μετάβασης (DNB, 2018).

¹⁸ Βλ., για παράδειγμα, «Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services», Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, 2019.

¹⁹ Βλ. «Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector», Έκθεση, DNB, 2019.

²⁰ Βλ. «Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision», Τεχνικό έγγραφο, NGFS, Μάιος 2020.

²¹ Βλ. «A call for action. Climate change as a source of financial risk», Έκθεση, NGFS, 2019.

²² Βλ., για παράδειγμα, την έκθεση με τίτλο «In-depth analysis in support of the Commission communication COM (2018) 773», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018.

²³ Βλ. «Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision», Τεχνικό έγγραφο, NGFS, Μάιος 2020.

Περιβάλλοντος συμπεραίνει ότι, στην Ευρώπη, οι επιδράσεις με το υψηλότερο κόστος προβλέπεται να είναι αυξήσεις της ζήτησης ενέργειας και κύματα καύσωνα στη νότια Ευρώπη, παράκτιες πλημμύρες και κύματα καύσωνα στη δυτική Ευρώπη, παράκτιες πλημμύρες και υπερχειλίση ποταμών στη βόρεια Ευρώπη και υπερχειλίση ποταμών στην ανατολική Ευρώπη.²⁴ Ο αντίκτυπος μπορεί να διαφέρει σημαντικά στους διάφορους τομείς και γεωγραφικές περιοχές. Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι για τα ιδρύματα της ζώνης του ευρώ αναμένεται να υλοποιηθούν κατά κύριο λόγο σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα.²⁵ Καθώς ο ορίζοντας προγραμματισμού και η μέση διάρκεια των δανείων των ιδρυμάτων είναι συνήθως μικρότερα από τον χρονικό ορίζοντα στον οποίο θα εκδηλωθούν πρωταρχικά οι επιδράσεις της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος,²⁶ είναι σημαντικό τα ιδρύματα να υιοθετήσουν μελλοντικά προσανατολισμένη προσέγγιση και να εξετάζουν ορίζοντα πιο μακροπρόθεσμο από ό,τι συνήθως. Επιπλέον, η υιοθέτηση προοπτικής προσανατολισμένης στο μέλλον δίνει στα ιδρύματα τη δυνατότητα να αντιδράσουν εγκαίρως εάν ο ρυθμός της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα επιταχυνθεί και ο κίνδυνος μετάβασης υλοποιηθεί πιο γρήγορα από ό,τι αναμένεται.

3.3 Παρατηρήσεις από απολογισμούς

Η ΕΚΤ διενέργησε σειρά αξιολογήσεων προκειμένου να καταγράψει πώς τα ιδρύματα της ζώνης του ευρώ αντιμετωπίζουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, κυρίως μέσω στοχευμένων ερευνών σε δείγματα ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ²⁷, της αξιολόγησης των δημοσιοποιήσεων των ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ, καθώς και της ανάλυσης δείγματος υποβολών ICAAP. Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν έχουν ληφθεί υπόψη στον παρόντα οδηγό.

Μολονότι η προσέγγιση όσον αφορά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους ποικίλλει ανάλογα με το μέγεθος, το επιχειρηματικό μοντέλο, την πολυπλοκότητα και τη γεωγραφική θέση των ιδρυμάτων, οι προαναφερόμενες αξιολογήσεις καταδεικνύουν ότι τα ιδρύματα προσεγγίζουν το θέμα κυρίως από τη σκοπιά της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και δεν έχουν ακόμη αναπτύξει ολοκληρωμένη προσέγγιση διαχείρισης κινδύνων.

Σύμφωνα με έρευνα που διενέργησαν από κοινού η ΕΚΤ και η ΕΑΤ, τα ιδρύματα αναγνωρίζουν σε γενικές γραμμές τη σημαντικότητα του φυσικού κινδύνου και του κινδύνου μετάβασης και την αυξανόμενη ανάγκη για αξιολόγηση και ενσωμάτωση των

²⁴ Βλ. «Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012: An indicator-based report», ΕΟΠ, 2012.

²⁵ Βλ. τον «Χάρτη Κινδύνων του ΕΕΜ για το 2020», ΕΚΤ, 2019.

²⁶ Βλ. την έκθεση «EBA report on undue short-term pressure from the financial sector on corporations», ΕΑΤ, 2019, «Waterproof? An exploration of climate-related risks for the Dutch financial sector», DNB, 2017, και «Analysis and synthesis: French banking groups facing climate change-related risks», ACPR, 2019. Οι εκθέσεις τονίζουν επίσης ότι, παρά την περιορισμένη μέση διάρκεια των δανείων, τα ιδρύματα παρέχουν επίσης δάνεια που συνήθως ανανεώνονται ή εκτείνονται μετά την αρχική περίοδο του δανείου, γεγονός που δυνητικά καθιστά αυτά τα δάνεια ιδιαίτερα ευάλωτα σε μακροπρόθεσμους κινδύνους όπως οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.

²⁷ Τα ιδρύματα που εξετάστηκαν αντιστοιχούν σε περίπου 44% των συνολικών τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων της ζώνης του ευρώ.

κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων τους. Παρά το γεγονός ότι η πλειονότητα των ιδρυμάτων εφαρμόζουν μία ή περισσότερες πολιτικές βιωσιμότητας²⁸, τα περισσότερα ιδρύματα δεν διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία αξιολόγησης του αντίκτυπου των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στους ισολογισμούς τους. Ειδικότερα, μικρός μόνο αριθμός ιδρυμάτων έχουν ενσωματώσει πλήρως τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων τους, για παράδειγμα μέσω προσέγγισης μέτρησης κινδύνων, καθορίζοντας τη διάθεση ανάληψης κινδύνου, εκτελώντας ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και αναλύσεις σεναρίων ή/και αξιολογώντας τον αντίκτυπο στην κεφαλαιακή επάρκειά τους. Η ΕΚΤ διαπιστώνει ότι τα ιδρύματα συμμετέχουν ολοένα περισσότερο σε κοινές πρωτοβουλίες του κλάδου με σκοπό την ανάπτυξη κατάλληλων μεθοδολογιών και τη συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων.

Η αξιολόγηση δείγματος συνόλων πληροφοριών για την ICAAP σημαντικών ιδρυμάτων δείχνει ότι οι πρακτικές των ιδρυμάτων είναι ανομοιογενείς. Πολλά ιδρύματα εξετάζουν τους κλιματικούς κινδύνους στις διαδικασίες τους για τον εντοπισμό κινδύνων ή/και διαθέτουν πολιτικές εξαίρεσης ορισμένων τομέων από τις δανειοδοτικές/επενδυτικές δραστηριότητές τους με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια. Ωστόσο, οι ταξινομίες του κλιματικού κινδύνου είναι ιδιαίτερα ανομοιογενείς. Οι κλιματικοί κίνδυνοι ενσωματώνονται τυπικά, αν όχι καθόλου, στις υφιστάμενες κατηγορίες κινδύνου, όπως ο πιστωτικός κίνδυνος, ο επιχειρηματικός/στρατηγικός κίνδυνος ή ο λειτουργικός κίνδυνος/κίνδυνος φήμης. Οι προσεγγίσεις για την αξιολόγηση της σημαντικότητάς τους είναι ωστόσο περιορισμένες ως προς το βάθος και τον βαθμό εξέλιξής τους. Ορισμένα ιδρύματα αρχίζουν να θέτουν όρια με βάση ποσοτικούς δείκτες. Λίγα μόνο ιδρύματα περιλαμβάνουν τους κλιματικούς κινδύνους στα σενάρια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και των αντίστροφων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και η πρακτική αξιολόγησης της κεφαλαιακής επίδρασης και των κεφαλαιακών απαιτήσεων, σε περίπτωση που εκδηλωθούν τέτοιοι κίνδυνοι, παραμένει περιορισμένη.

Η αξιολόγηση των δημοσιοποιήσεων των σημαντικών ιδρυμάτων όσον αφορά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους δείχνει ανεπαρκείς και ανομοιογενείς πρακτικές δημοσιοποίησης. Το επίπεδο των δημοσιοποιήσεων συσχετίζεται με το μέγεθος: όσο μεγαλύτερο είναι το ίδρυμα τόσο πιο περιεκτικές οι δημοσιοποιήσεις του. Από τα ιδρύματα που δημοσιοποιούν στοιχεία για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, ελάχιστα παρέχουν διαφάνεια ως προς τους χρησιμοποιούμενους ορισμούς και μεθόδους. Ελάχιστα μόνο από τις δημοσιοποιήσεις των ιδρυμάτων συμβαδίζουν με τις συστάσεις της ειδικής ομάδας TCFD. Ωστόσο, η ΕΚΤ παρατήρησε ότι ορισμένα ιδρύματα συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες που προάγουν ευρύτερες και περισσότερο συγκρίσιμες δημοσιοποιήσεις και εργάζονται για τη βελτίωση των σχετικών διαδικασιών τους.

²⁸ Νοούνται ως πολιτικές που ενσωματώνουν τον αντίκτυπο παραγόντων που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση.

4 Εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τα επιχειρηματικά μοντέλα και την επιχειρηματική στρατηγική

Τα άρθρα 73 και 74 παράγραφος 1 της CRD, όπως εξειδικεύονται περαιτέρω από τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση²⁹, απαιτούν από τα ιδρύματα να εφαρμόζουν ρυθμίσεις, διαδικασίες και μηχανισμούς εσωτερικής διακυβέρνησης ώστε να διασφαλίζουν την αποτελεσματική και συνετή διαχείριση του ιδρύματος. Εν προκειμένω είναι σημαντικό τα ιδρύματα να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να παρακολουθούν την τρέχουσα και τη μελλοντική επίδραση των κλιματικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στο επιχειρηματικό περιβάλλον τους και να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα του επιχειρηματικού μοντέλου τους στο μέλλον.

4.1 Επιχειρηματικό περιβάλλον

Προσδοκία 1

Τα ιδρύματα καλούνται να κατανοούν τον αντίκτυπο των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στο επιχειρηματικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργούν, σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, προκειμένου να μπορούν να λαμβάνουν εμπειριστατωμένες στρατηγικές και επιχειρηματικές αποφάσεις.

Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, τα ιδρύματα θα πρέπει να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να παρακολουθούν το επιχειρηματικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργούν, καθώς τους παρέχει σημαντικά στοιχεία για την αξιολόγηση των κινδύνων και των εξελίξεων που μπορεί να επηρεάσουν το ίδρυμα.³⁰ Τα ιδρύματα απαιτείται να καταγράφουν σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον τους. Το επιχειρηματικό περιβάλλον αποτυπώνει ευρύ φάσμα εξωτερικών παραγόντων και τάσεων που διαμορφώνουν τις επιχειρηματικές συνθήκες υπό τις οποίες ένα ίδρυμα λειτουργεί ή ενδέχεται να λειτουργεί με βάση τα κύρια ή σημαντικά γεωγραφικά και επιχειρηματικά ανοίγματά του.³¹ Αυτά περιλαμβάνουν μακροοικονομικές μεταβλητές, το ανταγωνιστικό περιβάλλον, την πολιτική και ρύθμιση, την τεχνολογία, κοινωνικές/δημογραφικές εξελίξεις και

²⁹ Βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

³⁰ Βλ. την παράγραφο 30 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

³¹ Βλ. την παράγραφο 64 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (EBA/GL/2014/13).

γεωπολιτικές τάσεις.³² Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μπορεί να επηρεάσουν όλους αυτούς τους τομείς.

Προσδοκία 1.1

Όταν διερευνούν το επιχειρηματικό τους περιβάλλον, τα ιδρύματα καλούνται να εντοπίζουν κινδύνους που πηγάζουν από την κλιματική αλλαγή και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος στο επίπεδο βασικών τομέων, γεωγραφικών περιοχών και σε σχέση με προϊόντα και υπηρεσίες στις οποίες δραστηριοποιούνται ή σκοπεύουν να δραστηριοποιηθούν.³³ Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μπορεί για παράδειγμα να επηρεάσουν την οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση ή τις τιμές των ακινήτων σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Τα καιρικά φαινόμενα μπορεί να προκαλέσουν ξηρασία ή πλημμύρες που πλήττουν τη γεωργική παραγωγή ή τη ζήτηση στέγης σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η απώλεια των υπηρεσιών οικοσυστήματος, όπως η επικονίαση από ζώα (ζωογαμία), μπορεί επίσης να επηρεάσει άμεσα τις αποδόσεις των καλλιεργειών και τη γεωργική παραγωγή.³⁴ Οι αλλαγές πολιτικής με σκοπό μια περιβαλλοντικώς ανθεκτική οικονομία μπορεί να μειώσουν τη ζήτηση ακινήτων σε ορισμένες περιοχές, για παράδειγμα όπου υπάρχει υψηλός κίνδυνος πλημμυρών. Παράλληλα, το ανταγωνιστικό περιβάλλον επηρεάζεται από διαρθρωτικές αλλαγές στις εταιρικές αλυσίδες προσφοράς, την ανάπτυξη πράσινης αγοράς χρηματοδότησης και τη μεταστροφή των προτιμήσεων των καταναλωτών από αγαθά και υπηρεσίες εντάσεως άνθρακα. Στον τομέα της τεχνολογίας, τα ιδρύματα που εξυπηρετούν πελάτες από κλάδους εντάσεως ενέργειας ή από σταθμούς παραγωγής ενέργειας με υψηλή εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα, μπορεί να διαπιστώσουν ότι οι πελάτες τους αντιμετωπίζουν σημαντικές απαιτήσεις κεφαλαιακών δαπανών για την αφαίρεση του άνθρακα από το ενεργειακό μείγμα τους. Γενικά, τα ιδρύματα θα πρέπει να υιοθετήσουν αναλυτικότερες προσεγγίσεις για την αντιστοίχιση αυτών των επιδράσεων στο επιχειρηματικό τους περιβάλλον. Ανάλογα με το είδος των κλιματικών και περιβαλλοντικών επιδράσεων, οι αναλυτικότερες προσεγγίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν διαφορές «εντός των τομέων», λαμβάνοντας υπόψη τις επιδράσεις στις αλυσίδες προσφοράς ή χρησιμοποιώντας αναλυτικά στοιχεία γεωγραφικής τοποθεσίας.

Τα ιδρύματα καλούνται να τεκμηριώσουν δεόντως τις αξιολογήσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων που διενεργούν σε ό,τι αφορά το επιχειρηματικό περιβάλλον τους. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να αποτυπωθεί στο πλαίσιο της παρακολούθησης σημαντικών ή αναδυόμενων κινδύνων που διενεργούν τακτικά ή να τεκμηριωθεί μέσω συζητήσεων του διοικητικού οργάνου.³⁵

Προσδοκία 1.2

Τα ιδρύματα καλούνται να κατανοούν πώς οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι επηρεάζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον τους σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα προκειμένου να τεκμηριώσουν

³² Βλ. την παράγραφο 65 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (EBA/GL/2014/13).

³³ Βλ. επίσης τις παραγράφους 59 και 60 της Αρχής 4 του οδηγού της EKT για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (internal capital adequacy assessment process – ICAAP).

³⁴ Βλ. «Indebted to nature: Exploring biodiversity risks for the Dutch financial sector», DNB, Ιούνιος 2020.

³⁵ Βλ. επίσης την Αρχή 4 του οδηγού της EKT για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

τη διαδικασία επιχειρηματικής στρατηγικής τους. Ο τρόπος με τον οποίο τα ιδρύματα αντιδρούν στρατηγικά στις μεταβολές του επιχειρηματικού περιβάλλοντός τους οι οποίες απορρέουν από κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους θα επηρεάσουν την ανθεκτικότητα του επιχειρηματικού μοντέλου τους με την πάροδο του χρόνου. Ως εκ τούτου, τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν ρητώς υπόψη τις κλιματικές και περιβαλλοντικές μεταβολές στο μακροοικονομικό και κανονιστικό πλαίσιο τους και στο ανταγωνιστικό περιβάλλον τους ιδίως. Αυτό θα πρέπει να αποτυπώνεται στις διαδικασίες επιχειρηματικής στρατηγικής των ιδρυμάτων και να καταδεικνύεται με τεκμηριωμένες συνεδριάσεις και συζητήσεις του διοικητικού οργάνου.³⁶

Ο σχετικός χρονικός ορίζοντας είναι επίσης μια σημαντική διάσταση προς εξέταση. Ενώ ορισμένοι κίνδυνοι μπορεί να εκδηλωθούν σε βραχυμεσοπρόθεσμο ορίζοντα, για παράδειγμα οι επιδράσεις στη φήμη, ακραία καιρικά φαινόμενα όπως οι πλημμύρες ή εξελίξεις καθοδηγούμενες από τη δημόσια πολιτική³⁷, άλλοι μπορεί να εκτείνονται σε σημαντικά πιο μακροπρόθεσμους ορίζοντες. Τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη τα πιο πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία προκειμένου να κατανοούν καλύτερα τις δυναμικές μεταβολές στο επιχειρηματικό περιβάλλον τους στο μέλλον. Συνιστάται επίσης στα ιδρύματα να παρακολουθούν τις σχετικές πρωτοβουλίες πολιτικής στις χώρες όπου λειτουργούν, για παράδειγμα σε σχέση με τα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που μπορεί να επηρεάσουν τα χαρτοφυλάκια ακινήτων.³⁸

4.2 Επιχειρηματική στρατηγική

Προσδοκία 2

Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή της επιχειρηματικής στρατηγικής τους, τα ιδρύματα καλούνται να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους που επηρεάζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον τους, σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Η επιχειρηματική στρατηγική είναι το κύριο εργαλείο που διαθέτει ένα ίδρυμα για να τοποθετηθεί εντός του επιχειρηματικού περιβάλλοντός του προκειμένου να επιτύχει αποδεκτές αποδόσεις σύμφωνα με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT³⁹, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη

³⁶ Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση, οι όροι «διοικητικό όργανο υπό την εκτελεστική του αρμοδιότητα» και «διοικητικό όργανο υπό την εποπτική του αρμοδιότητα» χρησιμοποιούνται σε όλη την έκταση του παρόντος οδηγού χωρίς να γίνεται αναφορά σε κάποια συγκεκριμένη δομή διακυβέρνησης, ενώ και οι αναφορές στη διοικητική (εκτελεστική) ή εποπτική (μη εκτελεστική) αρμοδιότητα θα πρέπει να νοούνται ότι ισχύουν για τα όργανα ή τα μέλη του διοικητικού οργάνου που είναι αρμόδια για τα αντίστοιχα καθήκοντα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

³⁷ Οι δημόσιες πολιτικές αφορούν κανόνες, νομοθετικές διατάξεις και κανονισμούς που θεσπίζονται από κρατικό φορέα.

³⁸ Για ανάλυση της δυναμικής επίδρασης που θα έχει από τη σκοπιά της προληπτικής εποπτείας η καθιέρωση αυστηρότερων προτύπων ενεργειακής απόδοσης για τα πιστωτικά ιδρύματα, βλ. για παράδειγμα, «Transition in thinking: the impact of climate change on the UK banking sector», Πλαίσιο 3, Έκθεση της Αρχής Προληπτικής Ρύθμισης, Bank of England, 2018.

³⁹ Βλ. το άρθρο 23 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

όλους τους σημαντικούς παράγοντες που σχετίζονται με τα μακροπρόθεσμα χρηματοοικονομικά συμφέροντα και τη φερεγγυότητά τους κατά τον καθορισμό της επιχειρηματικής στρατηγικής τους. Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι ενδέχεται να επηρεάσουν άμεσα την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων και των μελλοντικών στρατηγικών των ιδρυμάτων.⁴⁰

Προσδοκία 2.1

Τα ιδρύματα καλούνται να προσδιορίζουν ποιοι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι επιδρούν στην επιχειρηματική στρατηγική τους βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, χρησιμοποιώντας για παράδειγμα αναλύσεις σεναρίων (ακραίων καταστάσεων).⁴¹ Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμούς, τις ευπάθειες και τις ελλείψεις που εντοπίζονται στις εσωτερικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και αναλύσεις σεναρίων κατά τον καθορισμό της επιχειρηματικής στρατηγικής τους.⁴² Το εργαλείο της ανάλυσης σεναρίων είναι ιδιαίτερα χρήσιμο στο πλαίσιο των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων δεδομένης της αβεβαιότητας που συνδέεται με τη μελλοντική πορεία της κλιματικής αλλαγής και την αντίδραση της κοινωνίας σε αυτήν.⁴³ Με την ανάπτυξη σειράς αληθοφανών σεναρίων για τον έλεγχο της ανθεκτικότητας του επιχειρηματικού μοντέλου του, το ίδρυμα μπορεί να αντιμετωπίσει αυτήν την αβεβαιότητα στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων του. Αυτά τα σενάρια θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν παραδοχές όσον αφορά τον αντίκτυπο των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων και τους χρονικούς ορίζοντες εντός των οποίων αναμένεται να υλοποιηθούν αυτές οι επιδράσεις. Αυτές οι παραδοχές μπορούν να είναι από τη φύση τους ποσοτικές ή/και ποιοτικές, θα πρέπει να βασίζονται σε προσανατολισμένες προς το μέλλον πληροφορίες, όπου αυτές είναι διαθέσιμες, και επίσης να είναι συναφείς προς συγκεκριμένο άνοιγμα του ιδρύματος σε περιβαλλοντικό κίνδυνο (ανάλογα με το είδος επιχειρηματικής δραστηριότητας, τον τομέα και τη γεωγραφική τοποθεσία αυτών των ανοιγμάτων). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την κρίση εμπειρογνομόνων, εφόσον η δεδομένη φύση της κλιματικής αλλαγής ως παράγοντα χρηματοοικονομικού κινδύνου θα παρουσιάζει νέες προκλήσεις που δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί.⁴⁴ Με τη σειρά τους, οι αναλύσεις σεναρίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε βραχυμεσοπρόθεσμο αλλά και σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα:

⁴⁰ Βλ., επίσης, τις παραγράφους 25, 32 και 34 των Αρχών 2 και 4 του οδηγού της EKT για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁴¹ Διάφορες δημοσιεύσεις μπορεί να βοηθήσουν τα ιδρύματα στη διενέργεια αναλύσεων σεναρίων ή στον εντοπισμό συναφών σεναρίων, όπως τα έγγραφα «Technical supplement: The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities», TCFD, 2017, και «Requirements for scenario analysis», NGFS, επικείμενη έκδοση. «Σε ό,τι αφορά τον φυσικό κίνδυνο, τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν επίσης το ενδεχόμενο χρήσης σεναρίων που συμβαδίζουν με τους επιστημονικούς διαύλους κλιματικής αλλαγής, όπως τα σενάρια της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC) ή του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (International Energy Agency –IEA), βλ. Προσδοκία 11.

⁴² Βλ. τα άρθρα 30 και 72 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις ασκήσεις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων των ιδρυμάτων (EBA/GL/2018/04).

⁴³ Βλ. «Technical supplement: The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities», TCFD, 2017.

⁴⁴ Μπορεί να ληφθούν υπόψη πίνακες σημαντικότητας για τον εντοπισμό των παραμέτρων και των παραδοχών που θα χρησιμοποιούνται σε κάθε σενάριο. Αυτοί οι πίνακες σημαντικότητας συμβάλλουν στην ιεράρχηση των παραμέτρων λόγω των προκαθορισμένων διαστάσεων τους (π.χ. σε κάθε άξονα). Για παράδειγμα, η ευαισθησία σε κλιματικό και περιβαλλοντικό κίνδυνο ανά τομέα τοποθετείται στον έναν άξονα και το άνοιγμα του ιδρύματος σε αυτούς τους τομείς στον άλλο άξονα.

1. Μια βραχυμεσοπρόθεσμη αξιολόγηση θα πρέπει να περιλαμβάνει ανάλυση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένο το ίδρυμα εντός του τρέχοντος ορίζοντα επιχειρηματικού προγραμματισμού (τρία έως πέντε έτη).
2. Μια πιο μακροπρόθεσμη αξιολόγηση πέραν του τυπικού ορίζοντα επιχειρηματικού προγραμματισμού (άνω των 5 ετών, επομένως σύμφωνη με τις δεσμεύσεις της δημόσιας πολιτικής για μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη οικονομία),⁴⁵ που αξιολογεί την ανθεκτικότητα του υφιστάμενου επιχειρηματικού μοντέλου έναντι σειράς αληθοφανών μελλοντικών σεναρίων που είναι συναφή για την εκτίμηση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, θα ήταν αναγκαία για την αποτύπωση των ιδιαιτεροτήτων αυτού του είδους κινδύνου.

Προσδοκία 2.2

Η επιχειρηματική στρατηγική του ιδρύματος και η εφαρμογή της θα πρέπει να αντανακλούν κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, για παράδειγμα με τον καθορισμό και την παρακολούθηση βασικών δεικτών επιδόσεων (ΒΔΕ) που μετακλύονται στο επίπεδο των επιμέρους επιχειρηματικών τομέων και χαρτοφυλακίων. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT⁴⁶, το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του ιδρύματος θα πρέπει να του επιτρέπει να λαμβάνει πλήρως τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την ανάληψη κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων τόσο για εσωτερικές όσο και για εξωτερικές εξελίξεις. Προκειμένου να στηρίξουν την επιχειρηματική στρατηγική τους, τα ιδρύματα μπορούν να ορίσουν ΒΔΕ για κάθε είδος κλιματικού ή περιβαλλοντικού κινδύνου. Αυτοί οι ΒΔΕ θα πρέπει να είναι μετρήσιμοι και να προσδιορίζονται ποσοτικά, όπου είναι εφικτό. Ανάλογα με τη φύση των δραστηριοτήτων του ιδρύματος, αυτοί οι ΒΔΕ θα πρέπει να μετακλύονται στους αντίστοιχους επιχειρηματικούς τομείς και χαρτοφυλάκια. Τα ιδρύματα καλούνται επίσης να διαθέτουν τις ικανότητες για ενσωμάτωση των σημαντικών κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στα σχετικά επίπεδα της οργάνωσή τους, αναθέτοντας ειδικά καθήκοντα, διασφαλίζοντας τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων λειτουργιών, παρακολουθώντας την πρόοδο, λαμβάνοντας εγκαίρως διορθωτικά μέτρα και ιχνηλατώντας όλες τις σχετικές δαπάνες του προϋπολογισμού. Κατά τον καθορισμό στρατηγικών στόχων, τα ιδρύματα καλούνται ιδίως να αποτυπώνουν τους κινδύνους στα διάφορα χαρτοφυλάκια δανείων και συναλλαγών τους οι οποίοι προκύπτουν από τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Όλες οι στρατηγικές αποφάσεις που σχετίζονται με κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους θα πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές του ιδρύματος, για παράδειγμα στις πιστωτικές πολιτικές του κατά τομέα και κατά προϊόν.

⁴⁵ Βλ. για παράδειγμα, τους στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων έως το 2030 που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ΕΕ.

⁴⁶ Βλ. τις παραγράφους 136 και 139 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

Πλαίσιο 2

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Κλιματικοί και περιβαλλοντικοί βασικοί δείκτες επιδόσεων

Η ΕΚΤ παρατήρησε ένα ίδρυμα που είχε ενσωματώσει τους ακόλουθους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς βασικούς δείκτες επιδόσεων (ΒΔΕ) στο στρατηγικό πλαίσιο του με σκοπό να καταστήσει μετρήσιμη τη στρατηγική του για τη μείωση της έκθεσής του σε κίνδυνο μετάβασης: i) το αποτύπωμα εκπομπών άνθρακα των περιουσιακών στοιχείων του, ii) τη μέση επισήμανση ενεργειακής απόδοσης των χαρτοφυλακίων ενυπόθηκων δανείων του και iii) τον αριθμό κατοικιών των οποίων βελτιώθηκε η επισήμανση ενεργειακής απόδοσης χάρη στη χρηματοδότησή της. Πέραν αυτών των ΒΔΕ, το ίδρυμα υποβάλλει τα χαρτοφυλάκιά του σε ακραίες καταστάσεις χρησιμοποιώντας ένα σενάριο ακραίων καταστάσεων που σχετίζεται με το περιβάλλον. Το αποτέλεσμα του σεναρίου ορίζεται σε όρους αρνητικών μακροοικονομικών επιδράσεων που, με τη σειρά τους, μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως δείκτης καθοδήγησης με την πάροδο του χρόνου των αποφάσεων για το στρατηγικό χαρτοφυλάκιο του. Τόσο οι ΒΔΕ όσο και τα αποτελέσματα της ανάλυσης του σεναρίου στηρίζουν τη στρατηγική προσέγγιση της τράπεζας προς τους κινδύνους που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και άλλες περιβαλλοντικές εξελίξεις. Οι δείκτες μέτρησης μετακυλίνουν στο επίπεδο των επιχειρηματικών τομέων (π.χ. υπηρεσίες λιανικής, ιδιωτικής, εμπορικής και επιχειρηματικής τραπεζικής). Για κάθε δείκτη καθορίζεται ο αντίστοιχος χρονικός ορίζοντας και η πρόοδος μετρείται σε σύγκριση με έτος αναφοράς.

---

5 Εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τη διακυβέρνηση και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου

Σύμφωνα με το άρθρο 74 της CRD, απαιτείται από τα ιδρύματα να διαθέτουν άριτες ρυθμίσεις διακυβέρνησης οι οποίες τους επιτρέπουν να εντοπίζουν, να διαχειρίζονται, να παρακολουθούν και να αναφέρουν τους κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνουν ή ενδέχεται να αναλάβουν, ούτως ώστε να σχηματίζουν μια συνολική εικόνα όλων των κινδύνων τόσο σε μεμονωμένη όσο και σε ενοποιημένη βάση.⁴⁷ Για να μπορούν τα ιδρύματα να κατανοούν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους και να ανταποκρίνονται σε αυτούς, καλούνται να τους αποτυπώνουν στα πλαίσια που εφαρμόζουν όσον αφορά τη διακυβέρνηση και τη διάθεση ανάληψης κινδύνων και παράλληλα να εμπλέκουν επαρκώς όλες τις σχετικές λειτουργίες. Επιπλέον, η κατάλληλη και τακτική υποβολή αναφορών σχετικά με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους προς το διοικητικό τους όργανο αναμένεται ότι θα διασφαλίζει την ορθή διαχείριση αυτών των κινδύνων.

5.1 Διοικητικό όργανο

Προσδοκία 3

Το διοικητικό όργανο καλείται να λαμβάνει υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους όταν αναπτύσσει τη συνολική επιχειρηματική στρατηγική, τους επιχειρησιακούς στόχους και το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του ιδρύματος και να επιβλέπει αποτελεσματικά τους εν λόγω κινδύνους.

Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT⁴⁸, οι αρμοδιότητες του διοικητικού οργάνου⁴⁹ περιλαμβάνουν τον καθορισμό, την έγκριση και την επίβλεψη της εφαρμογής της συνολικής επιχειρηματικής στρατηγικής και των βασικών πολιτικών, τη συνολική στρατηγική διαχείρισης κινδύνων, την επαρκή εσωτερική διακυβέρνηση και το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου. Δεδομένου του αντίκτυπου των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων σε αυτές τις πτυχές, το διοικητικό όργανο εκπληρώνει βασικό ρόλο όσον αφορά τόσο την εποπτική όσο και την εκτελεστική λειτουργία του.⁵⁰

⁴⁷ Βλ. επίσης την παράγραφο 30 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁴⁸ Βλ. την παράγραφο 23 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁴⁹ Βλ. την υποσημείωση 29 για τη διευκρίνιση της χρήσης των όρων «διοικητικό όργανο υπό την εκτελεστική του αρμοδιότητα» και «διοικητικό όργανο υπό την εποπτική του αρμοδιότητα» και την παράγραφο 9 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁵⁰ Βλ. επίσης το άρθρο 91 της CRD και τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές της EAKAA και της EAT σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου (EBA/GL/2017/12).

Το διοικητικό όργανο καλείται να κατανέμει ρητώς ρόλους και αρμοδιότητες στα μέλη του ή/και στις υποεπιτροπές του όσον αφορά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, το διοικητικό όργανο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι διάλογοι αναφοράς και η κατανομή αρμοδιοτήτων εντός του ιδρύματος είναι σαφείς, πλήρως οριοθετημένοι, συνεπείς, αναγκαστικού χαρακτήρα και δεόντως τεκμηριωμένοι.⁵¹ Παρά τη συλλογική τελική και συνολική αρμοδιότητά του για το ίδρυμα, το διοικητικό όργανο καλείται να κατανέμει σαφώς και επισήμως ρόλους και αρμοδιότητες, όπως κρίνεται κατάλληλο, εντός της οργανωτικής δομής του ιδρύματος και σύμφωνα με το προφίλ κινδύνου τους. Τα ιδρύματα μπορούν, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, να συγκροτούν επιτροπές πέραν αυτών που αναφέρονται ρητώς στην CRD.⁵² Τα ιδρύματα μπορούν να εξετάζουν το ενδεχόμενο ανάθεσης της αρμοδιότητας για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους σε μέλος υφιστάμενης επιτροπής ή το ενδεχόμενο συγκρότησης ειδικής επιτροπής.

Πλαίσιο 3

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Συγκρότηση ειδικών επιτροπών

Η ΕΚΤ παρατήρησε αρκετά ιδρύματα που συγκρότησαν ειδικές επιτροπές στο πλαίσιο των προσπάθειών τους να λάβουν πλήρως υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του μεσοπρόθεσμου στρατηγικού σχεδίου της, μια τράπεζα βρίσκεται σε διαδικασία συγκρότησης επιτροπής που βασίζεται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, όπως επιστήμονες από σχετικούς κλάδους, η οποία θα συμβουλεύει και θα υποστηρίζει το διοικητικό όργανο όσον αφορά τον καθορισμό της στρατηγικής της για θέματα ESG (συμπεριλαμβανομένων κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων). Αυτή περιλαμβάνει την εξέταση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, καθώς και σχετικών τομεακών χρηματοδοτικών πολιτικών, που προσδιορίζουν τόσο τους στόχους όσο και τα όρια για ανοίγματα σε ορισμένους τομείς. Μια άλλη τράπεζα έχει συγκροτήσει ειδική επιτροπή η οποία παρέχει τεκμηριωμένες κατευθύνσεις σχετικά με συναλλαγές που έχουν πολύπλοκες κλιματικές και περιβαλλοντικές συνέπειες. Την προεδρεία αυτής της επιτροπής έχουν αναλάβει ανώτερα διοικητικά στελέχη.

Το διοικητικό όργανο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη γνώση, τις δεξιότητες και την εμπειρία των μελών του στον τομέα των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων κατά την αξιολόγηση που διενεργεί για τη συλλογική καταλληλότητα τέτοιων μελών. Όπως ορίζεται στην CRD και εξειδικεύεται περαιτέρω στις κοινές κατευθυντήριες γραμμές της EAKAA και της EAT⁵³, το διοικητικό όργανο θα κατέχει συνολικά επαρκείς γνώσεις, δεξιότητες και

⁵¹ Βλ. τις παραγράφους 20 και 67 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁵² Βλ. την παράγραφο 41 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁵³ Βλ. τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές της EAKAA και της EAT σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου και των προσώπων που κατέχουν καίριες θέσεις σύμφωνα με την οδηγία 2013/36/ΕΕ και την οδηγία 2014/65/ΕΕ (EBA/GL/2017/12).

εμπειρία ώστε να μπορεί να κατανοήσει τις δραστηριότητες του ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένων των κυριότερων κινδύνων, και θα πρέπει να τις επανεξετάζει σε συνεχή βάση.⁵⁴ Το διοικητικό όργανο καλείται επίσης να κατανοεί επαρκώς τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους προκειμένου να είναι σε θέση, κατά την αξιολόγηση της συλλογικής καταλληλότητας που διενεργεί, να λαμβάνει υπόψη τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την εμπειρία που είναι απαραίτητες για την ορθή και αποτελεσματική διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένο το ίδρυμα και τη δημοσιοποίηση σχετικών στοιχείων.

Το διοικητικό όργανο καλείται να διασφαλίζει ότι το ίδρυμα ενσωματώνει επαρκώς τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στη συνολική επιχειρηματική στρατηγική και στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του.⁵⁵

Το διοικητικό όργανο θα πρέπει να συμμετέχει στον καθορισμό, την έγκριση και την επίβλεψη τη διαδικασίας καθορισμού της επιχειρηματικής στρατηγικής⁵⁶ και θα πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σε ορθή βάση και κατόπιν επαρκούς πληροφόρησης.⁵⁷ Όπως εξηγείται σε προηγούμενες ενότητες, το διοικητικό όργανο καλείται να λαμβάνει υπόψη τις βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες κλιματικές και περιβαλλοντικές συνέπειες στη συνολική επιχειρηματική στρατηγική και να ενσωματώνει σαφώς τις σχετικές αρμοδιότητες στην οργανωτική δομή. Το διοικητικό όργανο καλείται επίσης να αποφασίζει για τη σημαντικότητα των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, προσδιορίζοντας και τεκμηριώνοντας τις ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες στις οποίες στηρίζονται οι αποφάσεις του.⁵⁸ Όσον αφορά την αρμοδιότητα του διοικητικού οργάνου για τον καθορισμό, την έγκριση και την επίβλεψη της εφαρμογής των βασικών πολιτικών των ιδρυμάτων,^{59 60} το διοικητικό όργανο καλείται να επανεξετάζει, σε συνεχή βάση, κατά πόσο οι υφιστάμενες πολιτικές καλύπτουν συνολικά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων των (πιστωτικών) πολιτικών για κάθε τομέα και προϊόν.

Για να επιτευχθεί μια συνολική προσέγγιση όσον αφορά τον κίνδυνο,⁶¹ παράλληλα με την εξέταση του μακροπρόθεσμου χρηματοοικονομικού συμφέροντος του ιδρύματος,⁶² συνιστάται στο διοικητικό όργανο να εξετάζει ρητώς την απόκριση του ιδρύματος στους στόχους που ορίζονται σε διεθνείς συμφωνίες όπως η συμφωνία του Παρισιού (2015), στις ενωσιακές πολιτικές για το περιβάλλον όπως η Πράσινη

⁵⁴ Βλ. το άρθρο 91 της CRR.

⁵⁵ Βλ. επίσης την Αρχή 1 στοιχείο (i) και την Αρχή 2 στοιχεία (iii) και (v) και τις παραγράφους 32 και 34 του οδηγού της ΕΚΤ για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁵⁶ Βλ. την παράγραφο 23 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁵⁷ Βλ. την παράγραφο 28 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁵⁸ Βλ. την παράγραφο 63 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP)

⁵⁹ Βλ. την παράγραφο 23 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁶⁰ Βλ. την παράγραφο 33 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁶¹ Βλ. την παράγραφο 95 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁶² Βλ. την παράγραφο 23 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

Συμφωνία της ΕΕ, σε τοπικές και εθνικές πολιτικές, καθώς και στα αποτελέσματα αξιόπιστων κλιματικών και περιβαλλοντικών αξιολογήσεων όπως αυτές των IPCC και IPBES.

Προσδοκία 3.4

Το διοικητικό όργανο καλείται να επιβλέπει αποτελεσματικά τα ανοίγματα και την απόκριση των ιδρυμάτων στους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ,⁶³ ο ρόλος της επίβλεψης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των επιδόσεων της εκτελεστικής λειτουργίας και την επίτευξη των στόχων της. Προκειμένου να προαγάγει την αποτελεσματική λειτουργία επίβλεψης και τη λήψη εμπειρισταωμένων αποφάσεων,⁶⁴ το διοικητικό όργανο υπό την εκτελεστική του αρμοδιότητα ενθαρρύνεται να καθορίζει βασικούς δείκτες επιδόσεων (ΒΔΕ) και βασικούς δείκτες κινδύνου (ΒΔΚ), όπως περιγράφεται στην προηγούμενη και στην επόμενη ενότητα. Το διοικητικό όργανο υπό την εποπτική του αρμοδιότητα καλείται να παρακολουθεί και να ελέγχει διεξοδικά τους στόχους και τις εξελίξεις όσον αφορά αυτούς τους ΒΔΕ και ΒΔΚ.

5.2 Διάθεση ανάληψης κινδύνου

Προσδοκία 4

Τα ιδρύματα καλούνται να συμπεριλαμβάνουν ρητώς τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στο οικείο πλαίσιο διάθεσης ανάληψης κινδύνου.

Τα ιδρύματα καλούνται να διαθέτουν πλαίσιο σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου που λαμβάνει υπόψη όλους τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένο το ίδρυμα, το οποίο είναι προσανατολισμένο στο μέλλον, συμβαδίζει με τον ορίζοντα στρατηγικού προγραμματισμού που ορίζεται στην επιχειρηματική στρατηγική και αναθεωρείται τακτικά.⁶⁵ Η ενσωμάτωση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στο πλαίσιο σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου αυξάνει την ανθεκτικότητα των ιδρυμάτων σε τέτοιους κινδύνους και βελτιώνει την ικανότητά τους να τους διαχειρίζονται, για παράδειγμα καθορίζοντας όρια για τη χορήγηση δανείων σε τομείς και γεωγραφικές περιοχές με υψηλό βαθμό έκθεσης σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.⁶⁶

Προσδοκία 4.1

Τα ιδρύματα καλούνται να αναπτύσσουν κατάλληλα καθορισμένο ορισμό των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στον κατάλογο κινδύνων που καταρτίζουν ο οποίος λαμβάνεται υπόψη στη δήλωσή τους σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Ο κατάλογος κινδύνων είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας εντοπισμού κινδύνων και θα πρέπει να βασίζεται στην εσωτερική

⁶³ Βλ. την παράγραφο 24 των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΑΤ σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁶⁴ Βλ. την παράγραφο 28 των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΑΤ σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁶⁵ Βλ. την παράγραφο 21 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁶⁶ Βλ. επίσης τις παραγράφους 25, 32 και 34 της Αρχής 2 σημείο (iii) του οδηγού της ΕΚΤ για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

ταξινόμια κινδύνων του ιδρύματος, η οποία είναι μια κατηγοριοποίηση των διαφορετικών ειδών και παραγόντων κινδύνου στο πλαίσιο της οποίας οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι θα πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια.⁶⁷ Ο κατάλογος κινδύνων χρησιμοποιείται ως βάση για τη διατύπωση της δήλωσης σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου.

Προσδοκία 4.2

Τα ιδρύματα καλούνται να αναπτύξουν κατάλληλους βασικούς δείκτες κινδύνου και να καθορίσουν κατάλληλα όρια για αποτελεσματική διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων σύμφωνα με τις ρυθμίσεις τακτικής παρακολούθησης και κλιμάκωσης. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, τα ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν ότι η στρατηγική κινδύνου και η διάθεση ανάληψης κινδύνου τους λαμβάνουν υπόψη όλους τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθενται και να ορίζουν γενικά όρια, όρια ανοχής και κατώτατα όρια κινδύνου.⁶⁸ Επιπλέον, τα ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων που διασφαλίζει ότι, σε περίπτωση παράβασης των ορίων κινδύνου, υπάρχει καθορισμένη διαδικασία για την κλιμάκωση και αντιμετώπιση τους, σε συνδυασμό με κατάλληλη διαδικασία παρακολούθησης.⁶⁹ Η EKT καλεί τα ιδρύματα να παρακολουθούν και να αναφέρουν τα ανοίγματά τους σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους με βάση τα τρέχοντα δεδομένα και τις εκτιμήσεις τους για τις μελλοντικές εξελίξεις. Η EKT καλεί τα ιδρύματα να προβλέπουν ποσοτικούς δείκτες για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, ιδίως όσον αφορά τον φυσικό κίνδυνο και τον κίνδυνο μετάβασης. Ωστόσο, αναγνωρίζει επίσης ότι οι κοινοί ορισμοί και ταξινομίες σε αυτούς τους τομείς κινδύνου βρίσκονται ακόμη υπό εξέλιξη και ότι οι ποιοτικές δηλώσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μεταβατικά βήματα ενώ το ίδρυμα αναπτύσσει κατάλληλους ποσοτικούς δείκτες. Διατυπώνεται επίσης η προσδοκία ότι οι σχετικοί δείκτες και τα όρια σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου καθορίζονται με βάση το επίπεδο κινδύνου που το ίδρυμα είναι πρόθυμο να αναλάβει στο πλαίσιο της δυνατότητάς του για ανάληψη κινδύνων, σύμφωνα με το επιχειρηματικό του μοντέλο.

Όσον αφορά τους κλιματικούς κινδύνους, τα ιδρύματα καλούνται να αναπτύξουν δείκτες μέτρησης που λαμβάνουν υπόψη τη μακροπρόθεσμη φύση της κλιματικής αλλαγής, ιδίως το πώς οι διαφορετικές τάσεις της θερμοκρασίας και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μπορούν να επιτείνουν τους υφιστάμενους κινδύνους. Αυτοί οι δείκτες θα πρέπει να στηρίζουν την ικανότητα του ιδρύματος να αντιδρά σε μια αιφνίδια μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα ή σε ένα φυσικό γεγονός που έχει αντίκτυπο στις λειτουργίες ή τα χαρτοφυλάκια δανείων του και να εφαρμόζει εγκαίρως μέτρα περιορισμού.

⁶⁷ Βλ. επίσης τις αρχές 31-35 και 59-66 του οδηγού της EKT σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁶⁸ Βλ. την παράγραφο 100 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις αναθεωρημένες κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης και τις εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (EBA/GL/2018/03).

⁶⁹ Βλ. την παράγραφο 138 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

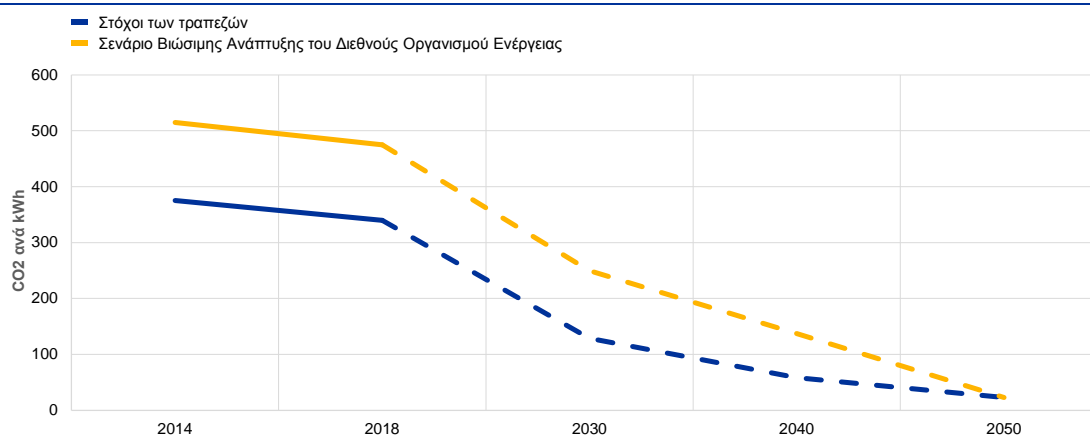
Πλαίσιο 4

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Στόχευση της εντάσεως άνθρακα και ανθεκτικότητα των ισολογισμών στο κλίμα

Η ΕΚΤ παρατήρησε ότι αρκετά ιδρύματα αποσκοπούν στο να διατηρήσουν το περιεχόμενο άνθρακα του ενεργειακού μείγματος που χρηματοδοτούν σε επίπεδο συμβατό με τον στόχο της διατήρησης πολύ κάτω από τους 1,5-2°C όπως προβλέπεται στη Συμφωνία του Παρισιού του 2015. Αυτή η προσέγγιση αποτελεί έναν τρόπο δράσης που μπορεί να αναληφθεί για τη μείωση της έκθεσης σε κινδύνους μετάβασης που προκύπτουν από τα μέτρα δημόσιας πολιτικής που ανακοινώθηκαν για τις επόμενες δεκαετίες.

Διάγραμμα Α

Στόχευση εντάσεως άνθρακα

Πηγή: World Energy Outlook 2019.

Ορισμένα ιδρύματα χρησιμοποιούν το Σενάριο Βιώσιμης Ανάπτυξης του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας ή παρόμοιο σενάριο για τον ποσοτικό προσδιορισμό αυτών των στόχων, όπως φαίνεται στο γράφημα. Άλλα ιδρύματα υιοθετούν διαφορετική προσέγγιση που περιλαμβάνει, για κάθε τομέα με μεγάλο αποτύπωμα άνθρακα, τη μέτρηση και συγκριτική αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο οι χορηγήσεις προς αυτούς τους τομείς συντελούν στην ανθεκτικότητα έναντι του κλίματος, και την ανάλογη προσαρμογή του δανειακού χαρτοφυλακίου. Αυτές οι προσεγγίσεις δεν αποκλείουν η μία την άλλη και, στην ουσία, ορισμένα ιδρύματα έχουν υιοθετήσει αρκετές μεθοδολογίες.

Προσδοκία 4.3

Τα ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν ότι η πολιτική και οι πρακτικές τους για τις αποδοχές παρέχουν κίνητρα συμπεριφοράς συμβατά με την προσέγγισή τους για θέματα που αφορούν το κλίμα και το περιβάλλον, καθώς και με τις οικειοθελείς δεσμεύσεις του ιδρύματος. Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, οι πολιτικές και πρακτικές αποδοχών θα πρέπει να συνάδουν προς τη διάθεση ανάληψης κινδύνου, την επιχειρηματική στρατηγική και

τους μακροπρόθεσμους στόχους του ιδρύματος.⁷⁰ Οι δομές παροχής κινήτρων θα πρέπει να κινητοποιούν συμπεριφορές συμβατές με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου και τους μακροπρόθεσμους επιχειρηματικούς στόχους⁷¹ και να αποθαρρύνουν την υπερβολική ανάληψη κινδύνου. Οι πολιτικές και πρακτικές αποδοχών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης αναβολών και του προσδιορισμού κριτηρίων απόδοσης, θα πρέπει να συμβάλλουν στην προώθηση μακροπρόθεσμης προσέγγισης για τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, σύμφωνα με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων και τη στρατηγική κινδύνων του ιδρύματος. Για να ενθαρρύνουν συμπεριφορές συμβατές με την προσέγγισή τους όσον αφορά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, τα ιδρύματα που έχουν κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους θα μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο εφαρμογής συνιστώσας μεταβλητών αποδοχών συνδεδεμένης με την επίτευξη αυτών των στόχων. Όπου είναι δύσκολο να προσδιοριστούν ποσοτικά οι χρηματοοικονομικές συνέπειες των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, το διοικητικό όργανο μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης κατάλληλων ποιοτικών κριτηρίων στην πολιτική αποδοχών.

5.3 Οργανωτική δομή

Προσδοκία 5

Τα ιδρύματα καλούνται να αναθέτουν την αρμοδιότητα διαχείρισης των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων εντός της οργανωτικής τους δομής σύμφωνα με το υπόδειγμα των τριών γραμμών άμυνας.

Σύμφωνα με το άρθρο 74 της CRD, και όπως εξειδικεύεται περαιτέρω στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, τα ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν σαφή, διαφανή και τεκμηριωμένη διαδικασία λήψης αποφάσεων και σαφή κατανομή των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών στο πλαίσιο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου τους, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών τομέων του, των εσωτερικών μονάδων και των λειτουργιών του συστήματος εσωτερικού ελέγχου τους⁷² που προάγουν τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων από το διοικητικό όργανο.⁷³ Συνεπώς, οι αρμοδιότητες εντοπισμού, αξιολόγησης και διαχείρισης των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων θα πρέπει να κατανέμονται ισότιμα μεταξύ των διαφόρων λειτουργιών εντός του ιδρύματος.

⁷⁰ Επιπλέον, τα πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου ή/και χρηματοοικονομικές συμβουλές περιλαμβάνουν στις πολιτικές αποδοχών τους πληροφορίες για το πώς αυτές οι πολιτικές είναι συμβατές με την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας και θα δημοσιεύουν αυτές τις πληροφορίες στους δικτυακούς τόπους τους από τον Μάρτιο του 2021 βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2019, περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

⁷¹ Βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις ορθές πολιτικές αποδοχών δυνάμει του άρθρου 74 παράγραφος 3 και του άρθρου 75 παράγραφος 2 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ και τις δημοσιοποιήσεις δυνάμει του άρθρου 450 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.575/2013 (EBA/GL/2015/22).

⁷² Βλ. την παράγραφο 131 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁷³ Βλ. τις παραγράφους 28 και 94 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

Τα ιδρύματα καλούνται να κατανέμουν ρητώς αρμοδιότητες για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους εντός του ιδρύματος. Αυτές οι αρμοδιότητες θα πρέπει επίσης να τεκμηριώνονται δεόντως στις σχετικές πολιτικές και διαδικασίες και στους σχετικούς ελέγχους. Τα ιδρύματα καλούνται να ορίζουν ρητώς ποιες εσωτερικές δομές είναι αρμόδιες για την εξέταση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων και να περιγράφουν σαφώς τις αντίστοιχες εντολές και διαδικασίες εργασίας τους. Τα ιδρύματα μπορεί να κατανέμουν τέτοιες αρμοδιότητες σε υφιστάμενες δομές ή, αν το κρίνουν σκόπιμο, μπορεί να εξετάζουν το ενδεχόμενο συγκρότησης ειδικής δομής αρμόδιας για τον συντονισμό της συνολικής προσέγγισης διαχείρισης κινδύνων του ιδρύματος όσον αφορά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Σε περίπτωση συγκρότησης τέτοιας ειδικής δομής για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, η ενσωμάτωσή της στις υφιστάμενες διαδικασίες και αλληλεπιδράσεις με άλλες λειτουργίες θα πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη. Ανεξαρτήτως των ειδικών ρυθμίσεων, τα ιδρύματα καλούνται να περιγράφουν τις σχέσεις μεταξύ των αρμόδιων δομών και τις διαδικασίες εργασίας τους ώστε να διασφαλίζεται επαρκής ροή πληροφοριών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών.

Τα ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν ότι οι λειτουργίες που συμμετέχουν στη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων διαθέτουν το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και οικονομικούς πόρους. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, τα ιδρύματα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου διαθέτουν τους κατάλληλους οικονομικούς πόρους και ανθρώπινο δυναμικό καθώς και τις δέουσες εξουσίες ώστε να εκπληρώνουν τον ρόλο τους αποτελεσματικά.⁷⁴ Στο ίδιο πνεύμα, τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν την επάρκεια της ικανότητας και των πόρων για την αντιμετώπιση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, ιδίως στις σχετικές λειτουργίες που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση αυτών των κινδύνων. Στον βαθμό του αναγκαίου, τα ιδρύματα καλούνται να ενισχύσουν τις διαθέσιμες ικανότητες και πόρους, καθώς και να ενθαρρύνουν την κατάλληλη εκπαίδευση για όλες τις σχετικές λειτουργίες. Αυτό αφορά επίσης μεταξύ άλλων τη διασφάλιση ότι οι κανόνες, οι νοοτροπίες και οι συμπεριφορές που σχετίζονται με την επίγνωση του κινδύνου λαμβάνουν υπόψη τον αβέβαιο, αλλά ενδεχομένως σημαντικό, αντίκτυπο των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων.

Τα ιδρύματα καλούνται να καθορίζουν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της πρώτης γραμμής άμυνας όσον αφορά την ανάληψη κινδύνου και τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Τα ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν ότι η πρώτη γραμμή άμυνας εκτελεί τα καθήκοντά της σύμφωνα με την εκάστοτε κλιματική και περιβαλλοντική πολιτική, διαδικασία ή όριο. Ειδικότερα, η πρώτη γραμμή άμυνας καλείται να εντοπίζει, να αξιολογεί και να παρακολουθεί τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους που έχουν σημασία για τη φερεγγυότητα και την πιστοληπτική διαβάθμιση ενός πελάτη, καθώς και να ασκεί τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους σύμφωνα με την Προσδοκία 7.4.

⁷⁴ Βλ. τις παραγράφους 155 και 160 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

Τα ιδρύματα καλούνται να καθορίζουν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της λειτουργίας διαχείρισης κινδύνων όσον αφορά τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, τη μέτρηση, την παρακολούθηση και την αναφορά των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Βασική αρμοδιότητα της λειτουργίας διαχείρισης κινδύνων είναι να διασφαλίζει ότι όλοι οι κίνδυνοι εντοπίζονται, αξιολογούνται, μετρούνται, παρακολουθούνται και αναφέρονται δεόντως από τις αρμόδιες μονάδες στο ίδρυμα.⁷⁵ Θα πρέπει να παρέχει σχετικές ανεξάρτητες πληροφορίες, αναλύσεις και έμπειρη κρίση για τα ανοίγματα κινδύνου. Εφόσον οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι εκδηλώνονται μέσω υφιστάμενων κινδύνων, τα καθήκοντα και αρμοδιότητες θα πρέπει να ενσωματώνονται στο πλαίσιο του υφιστάμενου συστήματος διαχείρισης κινδύνου, όπως περιγράφεται με περισσότερες λεπτομέρειες στην ενότητα σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων.

Πλαίσιο 5

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Οριζόντια σημεία επαφής

Η ΕΚΤ παρατήρησε αρκετά ιδρύματα που εφάρμοσαν ειδικά μέτρα με σκοπό την προώθηση νοοτροπίας κινδύνου που λαμβάνει υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Για παράδειγμα, μια τράπεζα όρισε ορισμένα μέλη του προσωπικού ως οριζόντια σημεία επαφής προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι ενσωματώθηκαν καταλλήλως στις διαδικασίες έργου της λειτουργίας διαχείρισης κινδύνων της. Μια άλλη τράπεζα όρισε ανταποκριτές για τους επιχειρηματικούς τομείς που συνεργάζονται ενεργά και επικοινωνούν με τις λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων ή/και άλλες λειτουργίες που συμμετέχουν σε κινδύνους ESG, συμπεριλαμβανομένων των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων.

Τα ιδρύματα καλούνται να καθορίζουν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της λειτουργίας κανονιστικής συμμόρφωσης διασφαλίζοντας ότι οι κίνδυνοι συμμόρφωσης που απορρέουν από κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους λαμβάνονται δεόντως υπόψη και ενσωματώνονται αποτελεσματικά σε όλες τις σχετικές διαδικασίες. Η λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης θα πρέπει να παρέχει στο διοικητικό όργανο συμβουλές σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τους ισχύοντες νόμους, κανόνες, κανονισμούς και πρότυπα, ενώ θα πρέπει επίσης να αξιολογεί τον αντίκτυπο που ενδέχεται να έχουν τυχόν αλλαγές του νομοθετικού ή κανονιστικού περιβάλλοντος στις δραστηριότητες και στο πλαίσιο κανονιστικής συμμόρφωσης του ιδρύματος.⁷⁶ Καθώς οι κανόνες και τα πρότυπα βιωσιμότητας μπορεί να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου, τα ιδρύματα μπορεί ολοένα περισσότερο να αντιμετωπίζουν κινδύνους που αφορούν τη συμμόρφωση όπως οι κίνδυνοι ευθύνης, διαφορών ή/και φήμης, οι οποίοι απορρέουν από κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Η λειτουργία εσωτερικής επιθεώρησης καλείται να εξετάσει, κατά τους ελέγχους που διενεργεί, τον βαθμό στον οποίο το ίδρυμα είναι εφοδιασμένο

⁷⁵ Βλ. την παράγραφο 174 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁷⁶ Βλ. την παράγραφο 192 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

ώστε να διαχειρίζεται τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Η λειτουργία εσωτερικής επιθεώρησης θα πρέπει να εξετάζει το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου και το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του ιδρύματος, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις εξωτερικές εξελίξεις, τις μεταβολές του προφίλ κινδύνου και των προϊόντων ή/και τους επιχειρηματικούς τομείς.⁷⁷ Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει την καταλληλότητα των ρυθμίσεων διαχείρισης των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Επιπλέον, οι πολιτικές και οι διαδικασίες ενός ιδρύματος για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της λειτουργίας εσωτερικής επιθεώρησης, καθώς ο ρόλος της είναι να ελέγχει τη συμμόρφωση με τις εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες του ιδρύματος και με τις εξωτερικές απαιτήσεις.

5.4 Υποβολή αναφορών

Προσδοκία 6

Για τους σκοπούς της εσωτερικής υποβολής αναφορών, τα ιδρύματα καλούνται να υποβάλλουν συγκεντρωτικά στοιχεία για τους κινδύνους που αποτυπώνουν τα ανοίγματά τους σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, ούτως ώστε το διοικητικό όργανο και οι σχετικές υποεπιτροπές να μπορούν να λαμβάνουν εμπειριστατωμένες αποφάσεις.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της EAT⁷⁸ καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα ιδρύματα θα πρέπει να θεσπίζουν τακτικούς και διαφανείς μηχανισμούς υποβολής αναφορών ούτως ώστε το διοικητικό όργανο, η επιτροπή κινδύνου του, εφόσον έχει συσταθεί, και όλες οι σχετικές μονάδες του ιδρύματος να λαμβάνουν αναφορές κατά τρόπο έγκαιρο, ακριβή, περιεκτικό, σαφή και κατανοητό και να είναι σε θέση να ανταλλάσσουν συναφείς πληροφορίες σχετικά με τον εντοπισμό, τη μέτρηση ή την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των κινδύνων. Συνεπώς, η EKT προσδοκά ότι τα ιδρύματα θα ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στα εν λόγω πλαίσια, με σκοπό την εμπειριστατωμένη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο διοίκησης. Η EKT αναγνωρίζει ότι οι δείκτες μέτρησης και τα εργαλεία εξελίσσονται και ότι, προς το παρόν, τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα στα ιδρύματα μερικές φορές είναι ελλιπή. Ωστόσο, προσδοκά ότι η διαδικασία υποβολής στοιχείων για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους θα βελτιώνεται με την πάροδο του χρόνου. Αρχικά, όταν η υποβολή επακριβών και ολοκληρωμένων στοιχείων κρίνεται ανέφικτη ή πρώιμη, η EKT προσδοκά ότι τα ιδρύματα θα αξιολογούν τις ανάγκες τους για στοιχεία με σκοπό τη συνεισφορά στη διαδικασία καθορισμού στρατηγικής και τη διαχείριση κινδύνων, θα εντοπίζουν τα κενά σε σύγκριση με τα τρέχοντα στοιχεία και θα καταρτίζουν σχέδιο για την κάλυψη αυτών των κενών και την αντιμετώπιση τυχόν ανεπαρκειών.

⁷⁷ Βλ. την παράγραφο 139 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁷⁸ Βλ. την παράγραφο 145 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

Τα ιδρύματα καλούνται να αναπτύσσουν συνολική προσέγγιση σε ό,τι αφορά τη διακυβέρνηση στοιχείων για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, θα πρέπει να θεσπίζονται τακτικοί και διαφανείς μηχανισμοί υποβολής αναφορών προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η υποβολή των αναφορών θα γίνεται κατά τρόπο έγκαιρο, ακριβή, περιεκτικό, κατανοητό και ουσιαστικό που θα επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τον εντοπισμό, τη μέτρηση ή την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των κινδύνων.⁷⁹ Τα ιδρύματα καλούνται να καθορίζουν, να τεκμηριώνουν και να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στο πλαίσιο υποβολής αναφορών, ούτως ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθούν, να διαχειρίζονται και να περιορίζουν την έκθεσή τους σε αυτούς τους κινδύνους με αποτελεσματικό τρόπο. Πιο συγκεκριμένα, αυτό αφορά μεταξύ άλλων τη διακυβέρνηση στοιχείων σχετικά με τους κινδύνους, την υποδομή πληροφορικής, τις δυνατότητες συγκέντρωσης των στοιχείων για τους κινδύνους και τις διαδικασίες υποβολής αναφορών. Τα ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν τη λειτουργία του εν λόγω πλαισίου σε συνδυασμό με τους δείκτες μέτρησης αυτών των κινδύνων όπως καθορίζονται στο σύστημα αξιολόγησης κινδύνων και στις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων που ήδη εφαρμόζουν. Το πλαίσιο υποβολής αναφορών θα πρέπει επίσης να υποστηρίζει, κατά περίπτωση, τους ΒΔΕ που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των επιδόσεων του ιδρύματος ως προς τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους και ως προς τη δημοσιοποίηση στοιχείων.⁸⁰

Δεδομένου ότι οι κλιματικοί και οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι έχουν διακριτά χαρακτηριστικά, τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν το ενδεχόμενο προσαρμογής των συστημάτων πληροφορικής τους για τη συστηματική συλλογή και συγκέντρωση των στοιχείων που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση της έκθεσής τους σε αυτούς τους κινδύνους. Αν και τα ιδρύματα θα πρέπει να ταξινομήσουν τα στοιχεία αυτών των κινδύνων, αναγνωρίζεται επίσης ότι αυτό μπορεί να μην είναι εφικτό δεδομένου ότι προς το παρόν δεν υπάρχουν κοινοί ορισμοί και ταξινομίες και τα στοιχεία παρουσιάζουν κενά. Εν προκειμένω, τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν το ενδεχόμενο θέσπισης διαδικασιών υποβολής αναφορών με βάση εσωτερικούς ή εξωτερικούς ποιοτικούς δείκτες μέτρησης κινδύνων προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι τα στοιχεία για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους υποβάλλονται με κατάλληλο τρόπο στο διοικητικό όργανο. Προς τούτο, το διοικητικό όργανο θα πρέπει να γνωρίζει ότι το πεδίο κάλυψης των στοιχείων που λαμβάνει είναι περιορισμένο, καθώς και ότι υφίστανται νομικοί και τεχνικοί περιορισμοί. Το διοικητικό όργανο καλείται να χρησιμοποιεί αυτές τις πληροφορίες για να συζητά, να επαληθεύει και να λαμβάνει αποφάσεις για τη διαχείριση των επιπτώσεων που προκύπτουν από αυτούς τους κινδύνους.

Τα ιδρύματα καλούνται να μεταφέρουν στις αναφορές τους για τους κινδύνους τις επιπτώσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στο

⁷⁹ Βλ. την παράγραφο 145 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁸⁰ Βλ. πρότυπο αριθ. 239 της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, το οποίο χρησιμοποιείται από την ΕΚΤ ως σημείο αναφοράς βέλτιστων πρακτικών για τις διαρκείς εποπτικές δραστηριότητες της με σκοπό την αξιολόγηση των ικανοτήτων συγκέντρωσης και των πρακτικών αναφοράς στοιχείων για τον κίνδυνο των ιδρυμάτων.

επιχειρηματικό μοντέλο, τη στρατηγική και το προφίλ κινδύνου του ιδρύματος.⁸¹

Σε αυτές τις αναφορές τα ιδρύματα θα πρέπει να επιδιώκουν να καλύπτουν όλους τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους που χαρακτηρίζονται σημαντικοί σε επίπεδο νομικής οντότητας ή/και επιχειρηματικών τομέων. Αυτές οι αναφορές, οι οποίες καλύπτουν επίσης κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, θα πρέπει να ενσωματώνονται στο υφιστάμενο πλαίσιο αναφοράς κινδύνων του ιδρύματος. Το βάθος και το πεδίο εφαρμογής αυτών των αναφορών θα πρέπει να είναι συμβατό με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των εργασιών και το προφίλ κινδύνου του ιδρύματος.

Προσδοκία 6.4

Τα ιδρύματα καλούνται να καταρτίζουν εγκαίρως συγκεντρωτικά και επικαιροποιημένα στοιχεία για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Αυτό συνάδει με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σύμφωνα με τις οποίες τα ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικά και αξιόπιστα συστήματα πληροφοριών και επικοινωνίας που στηρίζουν πλήρως την ικανότητα συγκέντρωσης στοιχείων για τον κίνδυνο υπό κανονικές συνθήκες εργασίας και υπό συνθήκες έντασης.⁸² Το ζήτημα της επικαιρότητας των στοιχείων είναι ουσιώδες για αυτούς τους κινδύνους, λόγω, για παράδειγμα, των επιπτώσεων της ξαφνικής μετάβασης σε οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα ή των επιπτώσεων ενός φυσικού φαινομένου στις εργασίες του ιδρύματος. Επομένως, το διοικητικό όργανο θα πρέπει να παραμένει ενήμερο για τυχόν εξελίξεις σε εθνικό, διεθνές, πολιτικό και κανονιστικό επίπεδο που μπορεί να έχουν επιπτώσεις στις προσδοκίες του για τις αναφορές που λαμβάνει. Το ίδρυμα καλείται να επιδεικνύει προσαρμοστικότητα ως προς την κατάρτιση συγκεντρωτικών στοιχείων για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους προκειμένου να ικανοποιεί ένα ευρύ φάσμα, κατά παραγγελία ή ειδικών, αιτημάτων παροχής στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των αιτημάτων που υποβάλλονται σε περιόδους έντασης/κρίσης, των αιτημάτων που υποβάλλονται λόγω μεταβολής των εσωτερικών αναγκών και των αιτημάτων που υποβάλλονται από την πλευρά της εποπτείας, καθώς αυξάνεται η ζήτηση στοιχείων για κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.

⁸¹ Βλ. επίσης τις παραγράφους 29 και 30 της Αρχής 2 του οδηγού της EKT για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁸² Βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11) και την ενότητα 5.8 των αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) και τις εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (EBA/GL/2018/03).

6 Εποπτικές προσδοκίες όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνων

Αξιοποιώντας τα στοιχεία του προηγούμενου κεφαλαίου, αυτή η ενότητα παρέχει λεπτομερείς κατευθύνσεις για τη συνεκτίμηση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στη διαχείριση του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και του κινδύνου ρευστότητας, καθώς και στην ICAAP συνολικά, συμπεριλαμβανομένου του ποσοτικού προσδιορισμού των κινδύνων μέσω της ανάλυσης σεναρίων και των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

6.1 Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Προσδοκία 7

Τα ιδρύματα καλούνται, αφενός, να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στα πλαίσια διαχείρισης κινδύνων που ήδη εφαρμόζουν ως προσδιοριστικούς παράγοντες υφιστάμενων κατηγοριών κινδύνων, με σκοπό τη διαχείριση, παρακολούθηση και περιορισμό τους σε ικανό μακροχρόνιο ορίζοντα, και, αφετέρου, να επανεξετάζουν τις σχετικές ρυθμίσεις σε τακτική βάση. Τα ιδρύματα καλούνται να εντοπίζουν και να προσδιορίζουν ποσοτικά αυτούς τους κινδύνους στο πλαίσιο της γενικότερης διαδικασίας εξασφάλισης επάρκειας κεφαλαίου.

Τα ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων σε επίπεδο ιδρύματος που θα αποτελεί μέρος του γενικότερου πλαισίου εσωτερικού ελέγχου και θα καλύπτει όλους τους επιχειρηματικούς τομείς και τις εσωτερικές μονάδες, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου.^{83 84} Σύμφωνα με το άρθρο 73 της CRD IV, τα ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την εκτίμηση και διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής του εσωτερικού κεφαλαίου που θεωρούν κατάλληλο για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων τους οποίους έχουν αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβουν. Επιπλέον των τρεχόντων σημαντικών κινδύνων, το ίδρυμα καλείται να εξετάζει τυχόν κινδύνους, καθώς και τυχόν συγκεντρώσεις εντός αυτών των κινδύνων και μεταξύ αυτών των κινδύνων, που μπορεί να προκύψουν από την επιδίωξη των στρατηγικών του ή λόγω συναφών μεταβολών στο περιβάλλον λειτουργίας του.⁸⁵ Τα ιδρύματα, επομένως, καλούνται να διενεργούν ολοκληρωμένες αναλύσεις για τους τρόπους με τους οποίους οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι επηρεάζουν τα διάφορα είδη

⁸³ Βλ. τις παραγράφους 136 και 137 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων (EBA/GL/2017/11).

⁸⁴ Βλ. επίσης τις παραγράφους 32 και 34 της Αρχής 2 σημείο (ii) του οδηγού της EKT για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁸⁵ Βλ. την παράγραφο 60 του οδηγού της EKT σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

κινδύνων, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ρευστότητας, του πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και τυχόν άλλων σημαντικών κινδύνων για το κεφάλαιο ή τυχόν άλλων υποκατηγοριών τους, στους οποίους είναι εκτεθειμένα ή μπορεί να εκτεθούν. Επιπλέον, θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή σε συγκεντρώσεις εντός των ειδών κινδύνων και μεταξύ αυτών που μπορεί να προκαλέσουν οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.

Προσδοκία 7.1

Τα ιδρύματα καλούνται να έχουν μια συνολική και καλά τεκμηριωμένη γνώμη για τις επιπτώσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στις υφιστάμενες κατηγορίες κινδύνου. Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων θα πρέπει να περιλαμβάνει κινδύνους εντός και εκτός ισολογισμού, με τη δέουσα προσοχή σε χρηματοοικονομικούς και μη χρηματοοικονομικούς κινδύνους⁸⁶, τόσο σε ό,τι αφορά τους κινδύνους που το ίδρυμα έχει ήδη αναλάβει όσο και σε ό,τι αφορά κινδύνους που ενδέχεται να αναλάβει. Τα ιδρύματα έχουν την ευθύνη να εφαρμόζουν τακτική διαδικασία για τον εντοπισμό όλων των ουσιωδών κινδύνων και να τους συμπεριλαμβάνουν σε έναν περιεκτικό εσωτερικό κατάλογο κινδύνων. Η προσδοκία αφορά μεταξύ άλλων την κανονιστική και την οικονομική προοπτική της ICAAP.⁸⁷

Προσδοκία 7.2

Τα ιδρύματα καλούνται να συμπεριλαμβάνουν με ολοκληρωμένο τρόπο τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στην αξιολόγηση σημαντικότητας που διενεργούν για όλους τους επιχειρησιακούς τομείς σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα στο πλαίσιο διαφόρων σεναρίων. Η ανάλυση θα πρέπει να προσαρμόζεται στο επιχειρηματικό μοντέλο και στο προφίλ κινδύνου, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ευπάθειες των οικονομικών (υπο-)τομέων, δραστηριοτήτων και φυσικών τοποθεσιών του ιδρύματος και των αντισυμβαλλομένων του. Τα ιδρύματα καλούνται να τεκμηριώνουν τους υπό εξέταση κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, ιδίως τους διαύλους μετάδοσής τους και τον αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου. Επιπλέον, τα ιδρύματα καλούνται να αιτιολογούν την αξιολόγηση μη σημαντικότητας, προσδιορίζοντας και τεκμηριώνοντας τις ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες στις οποίες βασίζεται αυτή η αξιολόγηση.⁸⁸

Πλαίσιο 6

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Αντιστοίχιση των κλιματικών κινδύνων με χρηματοοικονομικούς κινδύνους

Ορισμένα ιδρύματα ξεκίνησαν να εφαρμόζουν εσωτερική διαδικασία για την αντιστοίχιση των κλιματικών κινδύνων με τις ενδεχόμενες χρηματοοικονομικές επιπτώσεις τους. Συγκεκριμένη τράπεζα αντιστοίχισε τους βασικούς διαύλους μετάδοσης με τις υφιστάμενες κατηγορίες κινδύνων της και παρουσίασε τις εκτιμήσεις της για τις επιπτώσεις στο προφίλ κινδύνων της και το εκτιμώμενο χρονικό διάστημα.

⁸⁶ Βλ. την παράγραφο 136 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων (EBA/GL/2017/11).

⁸⁷ Βλ. την Αρχή 4 στοιχείο (i) του οδηγού της EKT σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁸⁸ Βλ. την παράγραφο 63 του οδηγού της EKT σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

Πίνακας Α

Γραφική απεικόνιση της αντιστοίχισης των κλιματικών κινδύνων με τις χρηματοοικονομικές επιπτώσεις

Προσδιοριστικοί παράγοντες κλιματικών κινδύνων	Ενδεχόμενες οικονομικές επιπτώσεις	Χρονικό διάστημα	Επίπτωση στο προφίλ κινδύνων	Επίπτωση στη στρατηγική
Πολιτική και νομικό πλαίσιο	Απόσβεση περιουσιακών στοιχείων στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων επιχειρήσεων υψηλής έντασης άνθρακα	1-3 έτη	**	****
Τεχνολογία	Αντικατάσταση υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών που επηρεάζουν εταιρικούς πελάτες στην αυτοκινητοβιομηχανία	3-5 έτη	*	***
Κλίμα στις αγορές	Προτίμηση καταναλωτών και επενδυτών σε πιο βιώσιμα προϊόντα	1-3 έτη	****	*
Οξύς φυσικός κίνδυνος	Βλάβη σε ακίνητα και περιουσιακά στοιχεία σε τοποθεσίες υψηλού κινδύνου	1-3 έτη	*	**
Χρόνιος φυσικός κίνδυνος	Αυξημένο κόστος για πελάτες για την αντιμετώπιση βλαβών ή ζημιών λόγω κλιματικών συμβάντων που επηρεάζουν την ικανότητα πληρωμής	1-3 έτη	*	**

Πηγή: ΕΚΤ.

Προσδοκία 7.3

Τα ιδρύματα καλούνται να ποσοτικοποιούν επαρκώς τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους που έχουν αναλάβει.⁸⁹ Όπως επίσης αναφέρεται στον οδηγό της ΕΚΤ σχετικά με την ICAAP, οι κίνδυνοι δεν θα πρέπει να εξαιρούνται από την αξιολόγηση επειδή είναι δύσκολο να προσδιοριστούν ποσοτικά ή επειδή τα σχετικά δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα.⁹⁰ Όταν τέτοιες μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού εξαρτώνται από περαιτέρω εξελίξεις, που αφορούν μεταξύ άλλων το υφιστάμενο έργο και τις επικείμενες δημοσιεύσεις διεθνών δικτύων⁹¹ και φορέων καθορισμού προτύπων, τα ιδρύματα μπορεί να χρησιμοποιούν αληθοφανείς παραδοχές για την ανάπτυξη υποκατάστατων μεταβλητών για την αξιολόγηση κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Όπως περιγράφεται στην Ενότητα 6.5, τα ιδρύματα μπορεί, ιδίως, να εξετάζουν τη χρήση της ανάλυσης σεναρίων και ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον σκοπό αυτό.

Προσδοκία 7.4

Τα ιδρύματα καλούνται αφενός να υιοθετούν στρατηγική προσέγγιση για τη διαχείριση ή/και τον περιορισμό των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων σύμφωνα με την επιχειρηματική στρατηγική και διάθεση ανάληψης κινδύνων τους και, αφετέρου, να προσαρμόζουν αντιστοίχως τις πολιτικές, τις διαδικασίες, τα όρια κινδύνου και τους ελέγχους κινδύνου. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων ενός ιδρύματος θα πρέπει να παρέχει συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την εφαρμογή των στρατηγικών του και, κατά περίπτωση, να θεσπίζει και να διατηρεί εσωτερικά όρια που να συμβαδίζουν με τη διάθεσή του για ανάληψη κινδύνου και να είναι ανάλογα με τη χρηστή λειτουργία, την οικονομική ισχύ, την κεφαλαιακή βάση και τους στρατηγικούς στόχους του ιδρύματος.⁹² Για αυτόν τον λόγο, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν

⁸⁹ Βλ. την Αρχή 6 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP) που αναφέρει ότι «Το ίδρυμα είναι υπεύθυνο να εφαρμόζει μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων που να είναι επαρκείς για τις περιστάσεις του ιδρύματος τόσο υπό την οικονομική όσο και υπό την κανονιστική προοπτική.»

⁹⁰ Βλ. την παράγραφο 74 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP), [...] το ίδρυμα καλείται να καθορίζει επαρκώς συντηρητικά μεγέθη/ποσά κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές πληροφορίες και διασφαλίζοντας ότι οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων που έχει επιλέξει είναι ενδεδειγμένες και συνεπείς.»

⁹¹ Βλ. «Overview of Environmental Risk Analysis by Financial Institutions», NGFS, 2020 και «Case Studies of Environmental Risk Analysis Methodologies», NGFS, 2020.

⁹² Βλ. τις παραγράφους 135, 137 και 138 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

υπόψη την ανάγκη προσαρμογής των οικείων πολιτικών κινδύνου, για παράδειγμα, καθορίζοντας όρια για τον εντοπισμό επιχειρησιακών τομέων, συμπεριλαμβανομένων χαρτοφυλακίων και επενδύσεων, που μπορεί να λάβουν υποστήριξη για τη σταδιακή μείωση κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, προάγοντας έτσι την ανθεκτικότητά τους έναντι του κινδύνου μετάβασης ή/και του φυσικού κινδύνου. Τα ιδρύματα ενθαρρύνονται να ξεκινήσουν επικοινωνητικό διάλογο με κρίσιμους αντισυμβαλλόμενους, μεταξύ άλλων με μακροπρόθεσμο σκοπό να βελτιώσουν τη διαβάθμιση βιωσιμότητας ή/και την πιστοληπτική διαβάθμιση των αντισυμβαλλομένων. Το ίδρυμα μπορεί επίσης να εξετάσει το ενδεχόμενο να καθορίσει όρια για τη χρηματοδότηση ορισμένων ευαίσθητων οικονομικών (υπο-)τομέων, χωρών, επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή ανοιγμάτων σε ακίνητα ή ακόμη και να εξαιρέσει ορισμένους συγκεκριμένους (υπο-)τομείς ή δανειολήπτες από τη χορήγηση πιστώσεων, που δεν ευθυγραμμίζονται με τη διάθεσή του για ανάληψη κλιματικών κινδύνων. Συγκεκριμένα για τα ιδρύματα που χορηγούν ή σχεδιάζουν να χορηγήσουν περιβαλλοντικά βιώσιμα δάνεια, οι κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων προβλέπουν ότι τα ιδρύματα αξιολογούν τον βαθμό στον οποίο η δανειοδοτική δραστηριότητα «συνάδει ή συμβάλλει στους συνολικούς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς βιώσιμους στόχους [του ιδρύματος].»⁹³

Πλαίσιο 7

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Ποσοτικός προσδιορισμός των κλιματικών και περιβαλλοντικών επιδράσεων της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της ICAAP

Η ΕΚΤ παρακολούθησε μια τράπεζα η οποία, στο εσωτερικό σχέδιο κεφαλαιακής αναδιάρθρωσής της, αξιολογεί τις περιβαλλοντικές επιδράσεις των χρηματοδοτήσεών της και αποδίδει περιβαλλοντική διαβάθμιση στο περιουσιακό στοιχείο/στο έργο που χρηματοδοτεί ή στον δανειοδότη όταν πρόκειται για χρηματοδότηση γενικού σκοπού, είτε πρόκειται για εταιρεία του ιδιωτικού τομέα ή για οντότητα του δημόσιου τομέα. Αυτή η διαβάθμιση βασίζεται στην αξιολόγηση των κλιματικών επιδράσεων της συναλλαγής και λαμβάνει υπόψη τυχόν σημαντικές περιβαλλοντικές εξωγενείς επιδράσεις, όπως η χρήση νερού, η μόλυνση, τα απορρίμματα και η βιοποικιλότητα. Με βάση αυτήν τη διαβάθμιση, η τράπεζα εφαρμόζει σταθμίσεις στα περιουσιακά στοιχεία που εκτιμάται ότι θα έχουν τις μέγιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αυξάνοντας έτσι τη στάθμιση αναλυτικού κινδύνου για αυτά τα ανοίγματα. Η τράπεζα αναφέρει ότι οι διευκολύνσεις με αρνητικές κλιματικές και περιβαλλοντικές επιδράσεις υπόκεινται σε αύξηση έως και ένα τέταρτο των σταθμισμένων ως προς τον αναλυτικό κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων. Τελικά, αυτές οι επιδράσεις αντανακλώνται στον αναμενόμενο συντελεστή απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων, παρέχοντας πιθανά κίνητρα για επενδύσεις ή αποεπενδύσεις σε συγκεκριμένους τομείς.

Προσδοκία 7.5

Τα ιδρύματα καλούνται να διενεργούν άρτια δέουσα επιμέλεια για κλιματικές και περιβαλλοντικές πτυχές, τόσο κατά την έναρξη της σχέσης με τον πελάτη όσο και σε συνεχή βάση. Αυτό θα πρέπει να εκλαμβάνεται ότι αφορά τη συλλογή των πληροφοριών και των στοιχείων που απαιτούνται για την αξιολόγηση των

⁹³ Βλ. την παράγραφο 59 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση δανείων (EBA/GL/2020/06).

ευπαθειών των ανοιγμάτων και των επενδύσεων σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, κυρίως κατά την έναρξη αυτής της σχέσης. Τα ιδρύματα καλούνται να διενεργούν ελέγχους λογικότητας σε τέτοιες πληροφορίες και τέτοια στοιχεία σύμφωνα με τις πολιτικές και τις διαδικασίες κινδύνων των ιδρυμάτων. Τα ιδρύματα θα πρέπει να έχουν επίγνωση του αντίκτυπου και της ευπάθειας των πελατών τους σε κλιματικές και περιβαλλοντικές πτυχές καθώς και του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζουν τη διαχείριση αυτού του αντίκτυπου και των κινδύνων. Επιπλέον, η άρτια δέουσα επιμέλεια για περιβαλλοντικές πτυχές, όταν ακολουθείται από τις σωστές ενέργειες, ενδέχεται να περιορίζει τους κινδύνους φήμης και ευθύνης. Η έκταση και το βάθος της δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να καθορίζονται σε σχέση με τον τομέα και τη γεωγραφική τοποθεσία στην οποία είναι εγκατεστημένος ο πελάτης. Εφόσον κρίνεται απαραίτητο, τα ιδρύματα μπορεί να κρίνουν αν χρειάζεται εξωτερική εμπειρογνωμοσύνη. Ενδεικτικά, τα ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις⁹⁴. Τα ευρήματα των αξιολογήσεων δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν αποφασίζεται αν και με ποιον τρόπο θα ξεκινά ή θα συνεχίζεται η συνεργασία με τον πελάτη.

Προσδοκία 7.6

Τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν τις επιδράσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στην κεφαλαιακή επάρκειά τους από την οικονομική και την κανονιστική προοπτική. Σύμφωνα με τον οδηγό της ΕΚΤ όσον αφορά την ICAAP, τα ιδρύματα καλούνται να ξεετάζουν, στο πλαίσιο της προσανατολισμένης ως προς το μέλλον αξιολόγησης που διενεργούν για την κεφαλαιακή επάρκεια, τυχόν κινδύνους και συγκεντρώσεις εντός και μεταξύ αυτών των κινδύνων που μπορεί να προκύψουν λόγω σχετικών μεταβολών στο περιβάλλον λειτουργίας τους.⁹⁵ Ομοίως, η ΕΚΤ προσδοκά ότι τα ιδρύματα θα συνεκτιμούν την κλιματική αλλαγή, ιδίως την ενεργειακή μετάβαση, στην αξιολόγησή τους από την προοπτική της οικονομικής αξίας. Τα ιδρύματα καλούνται να συνεκτιμούν τις επιδράσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων όταν καθορίζουν την κεφαλαιακή επάρκειά τους κατά τρόπο που θα τους επιτρέψει να εφαρμόζουν με βιώσιμο τρόπο το επιχειρηματικό τους μοντέλο, εξασφαλίζοντας κεφαλαιακή επάρκεια από την οικονομική και την κανονιστική προοπτική.⁹⁶ Όπως ορίζεται στον οδηγό της ΕΚΤ όσον αφορά την ICAAP, τα ιδρύματα καλούνται να εφαρμόζουν τόσο μια κανονιστική όσο και μια οικονομική προοπτική οι οποίες συνεισφέρουν η μία στην άλλη. Τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη τις ενδεχόμενες επιδράσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στην οικονομική αξία από τη σκοπιά της οικονομικής προοπτικής. Ο ενδεχόμενος αντίκτυπος στους κανονιστικούς κεφαλαιακούς δείκτες στο μέλλον, όπως αποτυπώνεται στις αξιολογήσεις σύμφωνα με το βασικό και το δυσμενές σενάριο, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην κανονιστική προοπτική. Τα ιδρύματα καλούνται επίσης να λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα αυτών των αξιολογήσεων στη διάθεση ανάληψης κινδύνου και στην

⁹⁴ Βλ. [OECD Guidelines for Multinational Enterprises](#), ΟΟΣΑ, 2019 και «Due Diligence for Responsible Corporate Lending and Securities Underwriting – Key considerations for banks implementing the OECD Guidelines for Multinational Enterprises», ΟΟΣΑ, 2019.

⁹⁵ Βλ. την παράγραφο 60 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

⁹⁶ Βλ. την Αρχή 3 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP) για τους ορισμούς της κανονιστικής και της οικονομικής προοπτικής.

επιχειρηματική στρατηγική τους, καθώς και στις αποφάσεις που λαμβάνουν γενικότερα.

Προσδοκία 7.7

Τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν την καταλληλότητα των μέσων τους εντοπισμού, μέτρησης και περιορισμού των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στο πλαίσιο των περιοδικών αξιολογήσεών τους. Τα ιδρύματα θα πρέπει να διενεργούν τακτική εσωτερική επανεξέταση,⁹⁷ για παράδειγμα, στο πλαίσιο της ICAAP.⁹⁸ Σκοπός αυτής της επανεξέτασης είναι να εκτιμάται αν οι εσωτερικές διαδικασίες και μεθοδολογίες οδηγούν σε ορθά αποτελέσματα και αν εξακολουθούν να είναι ενδεδειγμένες για τις τρέχουσες και τις μελλοντικές εξελίξεις.⁹⁹ Δεδομένου ότι η διαθεσιμότητα των στοιχείων και οι μεθοδολογίες για τον εντοπισμό και τη μέτρηση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων εξελίσσονται ταχύτατα, τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν τακτικά την καταλληλότητα και την ποιότητα των πηγών δεδομένων και μεθόδων που εφαρμόζουν.

6.2 Διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου

Προσδοκία 8

Στο πλαίσιο της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους σε όλα τα σχετικά στάδια της διαδικασίας χορήγησης πιστώσεων και να παρακολουθούν τους κινδύνους στα χαρτοφυλάκιά τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 79 της CRD, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν, μεταξύ άλλων, ότι τα ιδρύματα χορηγούν πιστώσεις με βάση ορθά και σαφώς καθορισμένα κριτήρια και ότι η διαδικασία έγκρισης, τροποποίησης, ανανέωσης και αναχρηματοδότησης των πιστώσεων ορίζεται με σαφήνεια. Τα ιδρύματα θα πρέπει προς τούτο να υιοθετούν μια συνολική προσέγγιση και να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους που συνδέονται με κλιματικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες στις πολιτικές και στις διαδικασίες τις οποίες εφαρμόζουν αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων.^{100 101}

Προσδοκία 8.1

Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σε όλα τα σχετικά στάδια της διαδικασίας χορήγησης και επεξεργασίας πιστώσεων. Συγκεκριμένα, τα ιδρύματα καλούνται να γνωμοδοτούν για τον τρόπο με

⁹⁷ Βλ. την παράγραφο 21 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP). Η ΕΚΤ δεν ορίζει τη συχνότητα με την οποία αναμένει τη διενέργεια ελέγχων αλλά επιθυμεί να διασφαλίσει ότι οι εσωτερικές διαδικασίες «παραμένουν κατάλληλες υπό την τρέχουσα κατάσταση και ενόψει μελλοντικών εξελίξεων.»

⁹⁸ Βλ. το άρθρο 73 της CRD IV.

⁹⁹ Βλ. επίσης την παράγραφο 18 της Αρχής 1 σημείο (iii) του οδηγού της ΕΚΤ για την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

¹⁰⁰ Βλ. την παράγραφο 51 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων (EBA/GL/2020/06).

¹⁰¹ Βλ., επίσης, την Αρχή 2 στοιχεία (ii) και (iii) του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

τον οποίο οι κλιματικοί και οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι επηρεάζουν τον κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων του δανειολήπτη.¹⁰² Θα πρέπει να εντοπίζονται και να αξιολογούνται οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες που επηρεάζουν κατά τρόπο ουσιώδη τον κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων του δανειακού ανοίγματος. Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης, τα ιδρύματα ενδέχεται να λαμβάνουν υπόψη την ποιότητα της διαχείρισης εκ μέρους του πελάτη των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν με τη δέουσα προσοχή τις μεταβολές στο προφίλ κινδύνου των τομέων και των γεωγραφικών τοποθεσιών που επηρεάζονται από τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Για παράδειγμα, η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων, όπως το νερό, σε ορισμένες περιοχές μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμούς στη χρήση τους, το οποίο μπορεί να προκαλέσει, με τη σειρά του, διαταραχές στην παραγωγή και ζημίες σε αντισυμβαλλομένους των ιδρυμάτων.

Πλαίσιο 8

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Παράλληλες πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων που ενσωματώνουν κλιματικούς παράγοντες

Η ΕΚΤ παρατήρησε ότι τα ιδρύματα συχνά εξετάζουν ποιοτικά τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης πιστώσεων που εφαρμόζουν. Εντούτοις, ορισμένα ιδρύματα βρίσκονται σε φάση εξέτασης ή ανάπτυξης μέσων για τη συνεκτίμηση αυτών των κινδύνων στα υποδείγματά τους. Μία τράπεζα αναπτύσσει παράλληλες (shadow) πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων που ενσωματώνουν κλιματικούς παράγοντες οι οποίες θα πρέπει να αναφέρονται μαζί με τις κανονικές πιθανότητες αθέτησης. Αυτές οι παράλληλες πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων θα λαμβάνουν υπόψη την λεπτομερή ανάλυση του φυσικού κινδύνου και του κινδύνου μετάβασης για αντισυμβαλλομένους υψηλού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί σε διαδικασία ελέγχου. Αν η διαφορά μεταξύ αυτών είναι σημαντική, θα χρειαστεί ενδεχομένως να ληφθούν μέτρα περιορισμού των κινδύνων. Μια δεύτερη τράπεζα εκπονεί πίνακα επιδόσεων για κινδύνους βιωσιμότητας που περιλαμβάνουν ποιοτικές πτυχές. Με βάση τα στοιχεία του πίνακα επιδόσεων θα καθορίζεται μια σταθερή στάθμιση εντός του υποδείγματος.

Μια άλλη τράπεζα ενσωματώνει περιβαλλοντικές μεταβλητές στα εσωτερικά υποδείγματα βαθμολόγησης των πιστώσεων. Η περιβαλλοντική αποτίμηση εφαρμόζεται σε τομείς για τους οποίους μια τέτοια αξιολόγηση θεωρείται σημαντική για τη διαφορική ανάλυση της πιστωτικής ποιότητας. Η δυνητική περιβαλλοντική επίπτωση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων επηρεάζει την πιστωτική ποιότητα. Τα υποδείγματα βαθμολόγησης πιστώσεων εφαρμόζονται σε ανοίγματα σε μεγάλες εταιρείες και επιχειρήσεις και σε ανοίγματα για χρηματοδότηση έργου.

Προσδοκία 8.2

Τα ιδρύματα καλούνται να προσαρμόζουν τις διαδικασίες ταξινόμησης κινδύνων για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση, τουλάχιστον ποιοτικά, των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Τα ιδρύματα καλούνται να καθορίζουν κατάλληλους δείκτες ή διαβαθμίσεις γενικών κινδύνων για τους αντισυμβαλλομένους που θα λαμβάνουν υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Στο πλαίσιο των διαδικασιών ταξινόμησης κινδύνων, τα ιδρύματα καλούνται να εντοπίζουν

¹⁰² Βλ. τις παραγράφους 57, 126, 127, 146, 149 και 188 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων (EBA/GL/2020/06).

τους δανειολήπτες που μπορεί να έχουν αναλάβει, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, αυξημένους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.¹⁰³ Θα πρέπει να επισημαίνουν τα κρίσιμα ανοίγματα σε τέτοιους κινδύνους και, κατά περίπτωση, να τα εξετάζουν με βάση διάφορα σενάρια¹⁰⁴, με σκοπό να διασφαλίζεται ότι είναι σε θέση να αξιολογούν και να εφαρμόζουν εγκαίρως κατάλληλα μέτρα περιορισμού των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της τιμολόγησης. Τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν το ενδεχόμενο, ενδεικτικά, χρήσης χαρτών θερμότητας που επισημαίνουν τους κινδύνους βιωσιμότητας με βάση τη συνάφεια των επιμέρους οικονομικών (υπο-)τομέων για δεδομένο πελάτη.

Προσδοκία 8.3

Τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στις αποτιμήσεις εξασφαλίσεων που διενεργούν.

Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μπορεί να επηρεάσουν την αξία των εξασφαλίσεων. Προς τον σκοπό αυτό, τα ιδρύματα θα πρέπει να δίδουν τη δέουσα προσοχή στις φυσικές τοποθεσίες και στην ενεργειακή αποδοτικότητα εμπορικών και οικιστικών ακινήτων. Τα ιδρύματα καλούνται να ενσωματώνουν αυτές τις παραμέτρους τόσο στη διαδικασία καθορισμού της αξίας των εξασφαλίσεων όσο και στη διαδικασία επανεξέτασης όπως περιγράφεται στις ισχύοντες κανονισμούς.¹⁰⁵

Προσδοκία 8.4

Τα ιδρύματα καλούνται να παρακολουθούν και να διαχειρίζονται πιστωτικούς κινδύνους στα χαρτοφυλάκιά τους, για παράδειγμα, μέσω ανάλυσης της συγκέντρωσης σε τομείς/γεωγραφικές τοποθεσίες/ μία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων των συγκεντρώσεων σε πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτουν από κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, και χρησιμοποιώντας όρια ανοιγμάτων ή στρατηγικές απομόχλευσης.¹⁰⁶

Τα ιδρύματα καλούνται να παρακολουθούν με ποιον τρόπο η συγκέντρωση σε γεωγραφική τοποθεσία και τομέα παρουσιάζει ευαισθησία σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Ομοίως, τα ιδρύματα μπορεί να μετρούν συγκεντρώσεις περιουσιακών στοιχείων με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που μπορεί να αποτελέσουν στόχο πολιτικών μετάβασης, για παράδειγμα την κατανομή επισημάνσεων ενεργειακής απόδοσης σε χαρτοφυλάκια οικιστικών και εμπορικών ακινήτων ενόψει ενδεχόμενης έκδοσης σχετικής νομοθεσίας. Για σημαντικότερους αντισυμβαλλόμενους, τα ιδρύματα μπορεί να λαμβάνουν υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στην ανάλυση συγκέντρωσης σε μία επιχείρηση. Τα ιδρύματα καλούνται να αναπτύσσουν τις ικανότητές τους για παρακολούθηση σε συνδυασμό με τους δείκτες μέτρησης και τα όρια που εφαρμόζουν για τους σκοπούς των πλαισίων τους για τη διάθεση ανάληψης κινδύνων και για τη διακυβέρνηση στοιχείων.

Προσδοκία 8.5

Τα ιδρύματα καλούνται να αποτυπώνουν στα οικεία πλαίσια τιμολόγησης δανείων τη διάθεσή τους για ανάληψη πιστωτικού κινδύνου και την

¹⁰³ Βλ. τις παραγράφους 57, 126, 127, 146, 149 και 188 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων (EBA/GL/2020/06).

¹⁰⁴ Τα πιθανά σενάρια περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, επανεξέταση των τρεχουσών και εκτιμώμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, το κλίμα στις αγορές, τις εποπτικές απαιτήσεις για τις υπό εξέταση επιχειρήσεις, τις πιθανές επιπτώσεις στην κερδοφορία και στη φερεγγυότητα των δανειοληπτών, κ.λπ.

¹⁰⁵ Βλ., για παράδειγμα, το άρθρο 208 του Τρίτου Μέρους του CRR.

¹⁰⁶ Βλ. την παράγραφο 245 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων (EBA/GL/2020/06).

επιχειρηματική στρατηγική τους όσον αφορά κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.¹⁰⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 76 παράγραφος 3 της CRD IV, η επιτροπή κινδύνου ενός ιδρύματος ελέγχει αν οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται στους πελάτες λαμβάνουν πλήρως υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική κινδύνου. Η τιμολόγηση δανείων αποτελεί για τα ιδρύματα έναν σημαντικό μηχανισμό καθοδήγησης που καθορίζει το επίπεδο και την πηγή προέλευσης του μελλοντικού εισοδήματός τους. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής τους στρατηγικής και της διάθεσής τους για ανάληψη κινδύνων, τα ιδρύματα μπορούν με απόφασή τους να μειώσουν ή να περιορίσουν τα ανοίγματά τους σε τομείς επιβλαβείς για το περιβάλλον ή το κλίμα, ή να αποστασιοποιηθούν από τη χορήγηση δανείων εξασφαλιζόμενων με ακίνητα ανεπαρκούς ενεργειακής απόδοσης. Στην περίπτωση αυτή, το πλαίσιο τιμολόγησης θα πρέπει να υποστηρίζει την επιλεγμένη προοπτική και στρατηγική κινδύνου, για παράδειγμα, μέσω της διαφοροποίησης στην τιμολόγηση δανείων ανάλογα με την ενεργειακή αποδοτικότητα ή μέσω της ενσωμάτωσης στην τιμολόγηση συγκεκριμένης επιβάρυνσης ανά τομέα/πελάτη. Σύμφωνα με την επιχειρηματική στρατηγική και τη διάθεσή τους για την ανάληψη κινδύνου, τα ιδρύματα μπορεί επίσης να εξετάζουν το ενδεχόμενο παροχής κινήτρων στους πελάτες τους με σκοπό τον περιορισμό των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Αυτό θα μπορούσε, για παράδειγμα, να αφορά τον καθορισμό του επιτοκίου ενός περιβαλλοντικά βιώσιμου δανείου σε επίπεδο συμβατό με έναν μεγαλύτερο βαθμό ανθεκτικότητας σε τέτοιους κινδύνους και τη συναφή βελτιωμένη φερεγγυότητα σύμφωνα με αμετάβλητους, κατά τα άλλα, όρους. Για τις τράπεζες που χορηγούν βιώσιμα δάνεια, η διαδικασία προσαρμογής του επιτοκίου θα μπορούσε να συνδεθεί με την επίτευξη στόχων βιωσιμότητας από μέρους του πελάτη σε ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα στη διάρκεια του οποίου οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μειώνονται.

Πλαίσιο 9

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Διαφορετική τιμολόγηση ενυπόθηκων δανείων

Η ΕΚΤ παρατήρησε ένα ίδρυμα που εφαρμόζει διαφορετική τιμολόγηση στα ενυπόθηκα δάνεια λιανικής των πελατών ανάλογα με την επισήμανση ενεργειακής απόδοσης του υποκείμενου ακινήτου. Ο πελάτης λαμβάνει χαμηλότερο επιτόκιο για ενυπόθηκα δάνεια με επισήμανση καλύτερης ενεργειακής απόδοσης σε σύγκριση με αυτά με επισήμανση χαμηλότερης ενεργειακής απόδοσης για όσο διάστημα εκτιμάται ότι θα επιτυγχάνεται ο συνολικός στόχος κερδοφορίας του ιδρύματος για ενυπόθηκα δάνεια. Αυτή η διαφορετική τιμολόγηση λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι το χαρτοφυλάκιο με επισημάνσεις υψηλότερης ενεργειακής απόδοσης είναι πιθανόν να είναι λιγότερο ευάλωτο στον κίνδυνο μετάβασης και επομένως είναι σύμφωνο με την επιχειρηματική στρατηγική του ιδρύματος.

Προσδοκία 8.6

Τα ιδρύματα καλούνται να αποτυπώνουν στην τιμολόγηση των δανείων τους το διαφορετικό κόστος λόγω κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Όπως ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την

¹⁰⁷ Βλ. τις παραγράφους 200 και 201 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων (EBA/GL/2020/06).

παρακολούθηση των δανείων,¹⁰⁸ τα ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν πλαίσιο τιμολόγησης που θα συνδέεται με τα χαρακτηριστικά του δανείου, λαμβάνοντας υπόψη όλο το σχετικό κόστος. Οι επιπτώσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων μπορεί να εκδηλώνονται μέσω διαφόρων προσδιοριστικών παραγόντων κόστους, όπως το κόστος κεφαλαίου, ο κίνδυνος χρηματοδότησης ή ο πιστωτικός κίνδυνος. Περιβαλλοντικά βιώσιμα περιουσιακά στοιχεία μπορεί, για παράδειγμα, να χρηματοδοτούνται από συγκεκριμένα μέσα, όπως πράσινες (καλυμμένες) ομολογίες, και έτσι να έχουν διαφορετικό κόστος χρηματοδότησης. Περιοχές εκτεθειμένες σε αυξανόμενους φυσικούς κλιματικούς κινδύνους, όπως πλημμύρες ή ξηρασίες, μπορεί να καταγράφουν αύξηση πιστωτικών ζημιών. Τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη αυτές τις εξελίξεις και να τις αποτυπώνουν στην τιμολόγηση των δανείων που χορηγούν, για παράδειγμα καθορίζοντας τις δαπάνες του πιστωτικού κόστους σε υψηλότερο επίπεδο προκειμένου να αντισταθμιστεί ο αντίκτυπος των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Επιπλέον, τα ιδρύματα καλούνται να αποτυπώνουν στην τιμολόγησή τους τυχόν υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης για περιουσιακά στοιχεία που επηρεάζονται ιδιαίτερα από τον φυσικό κίνδυνο και τον κίνδυνο μετάβασης.

6.3 Διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου

Προσδοκία 9

Τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη με ποιον τρόπο γεγονότα συνδεδεμένα με το κλίμα και το περιβάλλον θα μπορούσαν να επιδράσουν δυσμενώς στην επιχειρησιακή συνέχεια καθώς και σε τι βαθμό η φύση των δραστηριοτήτων τους θα μπορούσε να αυξήσει τους κινδύνους φήμης ή/και ευθύνης.

Σύμφωνα με το άρθρο 85 της CRD και τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT¹⁰⁹, τα ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες αξιολόγησης και διαχείρισης της έκθεσής τους σε λειτουργικό κίνδυνο. Θα πρέπει να αξιολογούν τον λειτουργικό κίνδυνο σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς και δραστηριότητες και να προσδιορίζουν τον πιθανό τρόπο εκδήλωσής τους.¹¹⁰ Θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διαφυλάττουν τη συνέχεια των εργασιών και να διασφαλίζουν την έγκαιρη ανάκαμψη μετά από καταστροφή, τόσο σε επίπεδο πολιτικών και όσο και σε επίπεδο λειτουργίας υλικών περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριακών συστημάτων.

Τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν τις επιπτώσεις των φυσικών κινδύνων στις δραστηριότητές τους γενικότερα, μεταξύ άλλων ότι είναι σε θέση να

¹⁰⁸ Βλ. τις παραγράφους 186, 187 και 190 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων (EBA/GL/2020/06).

¹⁰⁹ Βλ. την παράγραφο 255 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις αναθεωρημένες κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης και τις εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (EBA/GL/2018/03).

¹¹⁰ Βλ. επίσης την Αρχή 4 και την παράγραφο 60 του οδηγού της EKT σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

ανακτούν γρήγορα την ικανότητά τους για συνεχή παροχή υπηρεσιών.

Υπενθυμίζεται στα ιδρύματα ότι αυτή η αξιολόγηση θα πρέπει να διενεργείται στο πλαίσιο της διαχείρισης επιχειρησιακής συνέχειας που έχουν θεσπίσει, όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση.¹¹¹ Το ίδρυμα μπορεί να είναι περισσότερο ευάλωτο σε φυσικούς κινδύνους λόγω της γεωγραφικής τοποθεσίας στην οποία δραστηριοποιείται. Υπενθυμίζεται στα ιδρύματα ότι θα πρέπει να αξιολογούν τη σημαντικότητα του λειτουργικού κινδύνου που προκύπτει από τον φυσικό κίνδυνο. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για υπηρεσίες και δραστηριότητες πληροφορικής που έχουν ανατεθεί σε τρίτους, ιδίως αν οι φορείς παροχής υπηρεσιών είναι εγκατεστημένοι σε τοποθεσίες που είναι ευάλωτες σε ακραία καιρικά φαινόμενα ή σε άλλες ευπάθειες που σχετίζονται με το περιβάλλον.

Υπενθυμίζεται στα ιδρύματα ότι θα πρέπει να εξετάζουν κατά πόσο αυτό θα μπορούσε να επηρεάζει την ικανότητά τους να επεξεργάζονται συναλλαγές, να παρέχουν υπηρεσίες ή να προκαλούν νομικές ευθύνες για ζημία προς τρίτους, όπως πελάτες και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Πιο συγκεκριμένα, όταν αξιολογεί τις κρίσιμες ή σημαντικές λειτουργίες του, το ίδρυμα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην παροχή αυτών των υπηρεσιών.¹¹² Τα αποτελέσματα αυτής της αξιολόγησης, εφόσον είναι σημαντικά για κάποιον από τους επιχειρηματικούς τομείς ή δραστηριότητες του ιδρύματος, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο σχέδιο συνέχειας των εργασιών του ιδρύματος.

Προσδοκία 9.2

Τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν σε τι βαθμό η φύση των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν αυξάνει τον κίνδυνο αρνητικών χρηματοοικονομικών επιδράσεων που προκύπτουν από μελλοντική ζημία στη φήμη, ευθύνη ή διαφορά. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, όλοι οι σχετικοί κίνδυνοι θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του ιδρύματος, με τη δέουσα προσοχή σε χρηματοοικονομικούς και μη χρηματοοικονομικούς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου φήμης.¹¹³ Οι κίνδυνοι φήμης μπορούν να εκδηλωθούν και να επηρεάσουν τις επιχειρήσεις ταχύτατα. Τα ιδρύματα που συνδέονται με κοινωνικές ή περιβαλλοντικές αντιπαραθέσεις – ή γενικότερα τα ιδρύματα που θεωρούνται ότι δεν λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις περιβαλλοντικές πτυχές στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες – θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν αρνητικές χρηματοοικονομικές επιδράσεις που προκύπτουν από κινδύνους φήμης λόγω του μεταβαλλόμενου κλίματος στις αγορές ως προς τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Κατά παρόμοιο τρόπο, για να αποφεύγουν τους κινδύνους φήμης ή διαφοράς που σχετίζονται με αντιπαραθέσεις για τα προϊόντα τους, για παράδειγμα, λόγω επενδύσεων σε προϊόντα με δυσμενή περιβαλλοντικό

¹¹¹ Βλ. τις παραγράφους 208-213 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

¹¹² Βλ. την παράγραφο 31 της Ενότητας 4 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εξωτερική ανάθεση δραστηριοτήτων (EBA/GL/2019/02).

¹¹³ Βλ. την παράγραφο 136 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11). Για την αξιολόγηση από τις αρμόδιες αρχές του κινδύνου φήμης στο πλαίσιο του λειτουργικού κινδύνου, βλ. την υποενότητα 6.4.3 της ενοποιημένης έκδοσης των αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) και τις εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (EBA/GL/2018/03).

αντίκτυπο, τα ιδρύματα θα πρέπει επίσης να εξετάζουν το ενδεχόμενο αξιολόγησης της συμμόρφωσης των επενδυτικών τους προϊόντων με τις βέλτιστες πρακτικές που ισχύουν σε διεθνές επίπεδο και επίπεδο ΕΕ, όπως το πρότυπο της ΕΕ για τα πράσινα ομόλογα (EU Green Bond Standard).¹¹⁴ Κατά παρόμοιο τρόπο, οι εταιρίες χρηματοδότησης με σημαντικές ρυπογόνες δραστηριότητες μπορούν να αποτελέσουν παράγοντα κινδύνου φήμης για τα ιδρύματα. Επιπλέον, τα ιδρύματα μπορεί να επιθυμούν να υιοθετήσουν πολιτικές που έχουν σχέση με τη συνεργασία με πελάτες και την αντιμετώπιση αντιπαραθέσεων, όπως και όταν προκύψουν. Τα ιδρύματα μπορεί να εξετάζουν περιοδικά το ενδεχόμενο να υποβάλλουν σε έλεγχο τους αντισυμβαλλομένους για αμφιλεγόμενες δραστηριότητες, να διενεργούν ασκήσεις για περιβαλλοντικό αποτύπωμα ή/και κόστος ζημίας για τον εντοπισμό δυνητικών θυλάκων κινδύνου και θα πρέπει να αποτυπώνουν τα αποτελέσματα τέτοιων ελέγχων στις σχετικές αναφορές για τους κινδύνους.

Πλαίσιο 10

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Κίνδυνοι φήμης που αποτυπώνονται στην ICAAP

Η ΕΚΤ παρατήρησε ένα ίδρυμα το οποίο, στο πλαίσιο της εσωτερικής διαδικασίας αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου, λαμβάνει υπόψη τους κινδύνους φήμης που προκύπτουν λόγω επιπτώσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση. Το ίδρυμα είναι εκτεθειμένο σε σημαντικό κίνδυνο φήμης που σχετίζεται με περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς παράγοντες, δεδομένου ότι το επιχειρηματικό του μοντέλο στοχεύει στη χρηματοδότηση ιδιωτικών εταιρειών σε αναδυόμενες οικονομίες της αγοράς. Γι' αυτό το ίδρυμα ταξινομεί κάθε πελάτη του σε κατηγορίες με βάση τον βαθμό δυνητικά αρνητικών επιδράσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση. Το σύστημα ταξινόμησης του ιδρύματος περιλαμβάνει τέσσερις κατηγορίες κινδύνου, οι οποίες κυμαίνονται από την κατηγορία «σημαντικός κίνδυνος» μέχρι την κατηγορία «ελάχιστη επίπτωση που σχετίζεται με το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση». Το ίδρυμα κατανέμει ποσό κεφαλαίου που αντανάκλα τον αριθμό των πελατών σε καθεμία από τις κατηγορίες κινδύνου. Κάθε κατηγορία κινδύνου έχει διαφορετική κεφαλαιακή επιβάρυνση ανά πελάτη, δηλ. το ίδρυμα ορίζει περισσότερο κεφάλαιο για τον πελάτη που κατατάσσεται σε κατηγορία υψηλότερου κινδύνου.

---

¹¹⁴ Επιπλέον, τα πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν διαχείριση χαρτοφυλακίων ή/και χρηματοοικονομικές συμβουλές θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις γνωστοποίησης που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2019 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Οι απαιτήσεις αυτές θα περιγραφούν περαιτέρω στα τεχνικά πρότυπα που πρόκειται να εκδοθούν.

6.4 Διαχείριση του κινδύνου αγοράς

Προσδοκία 10

Τα ιδρύματα καλούνται να παρακολουθούν αδιάλειπτα τις επιπτώσεις των κλιματικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στις τρέχουσες θέσεις τους σε κίνδυνο αγοράς και στις μελλοντικές επενδύσεις τους, καθώς και να αναπτύσσουν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Το άρθρο 83 της CRD ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν την εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών για τον εντοπισμό, τη μέτρηση και τη διαχείριση όλων των σημαντικών πηγών και επιπτώσεων των κινδύνων της αγοράς. Σε ό,τι αφορά τη διαχείριση κινδύνων αγοράς τα ιδρύματα καλούνται να λαμβάνουν υπόψη ότι λόγω των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων θα μπορούσαν ενδεχομένως να προκληθούν πιθανές μετατοπίσεις στην προσφορά και τη ζήτηση χρηματοοικονομικών μέσων (π.χ. τίτλων, παραγώγων), προϊόντων και υπηρεσιών, με συνακόλουθες επιπτώσεις στις αξίες τους.¹¹⁵ Τα ιδρύματα που επενδύουν σε εταιρείες οι οποίες εφαρμόζουν επιχειρηματικά μοντέλα που θεωρούνται περιβαλλοντικά μη βιώσιμα ή οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε γεωγραφικές περιοχές ευάλωτες σε φυσικούς κινδύνους ενδέχεται να υποστούν μείωση της αξίας της επένδυσής τους λόγω μεταβολών αναγόμενων σε μέτρα πολιτικής, στο κλίμα στις αγορές ή στην τεχνολογία, ή λόγω σοβαρών καιρικών φαινομένων ή σταδιακής εκδήλωσης αντίξωων κλιματικών μεταβολών.

Σύμφωνα με τον χαρακτήρα των προοπτικών της ICAAP, τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν στο πλαίσιο της κανονιστικής προοπτικής, κατ' ελάχιστο, τους κινδύνους που προκύπτουν από χρεωστικούς και μετοχικούς τίτλους και χρηματοοικονομικά προϊόντα σχετιζόμενα με μετοχικούς τίτλους στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, καθώς και τον κίνδυνο λόγω θέσεων σε ξένο νόμισμα και βασικά εμπορεύματα τόσο στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών όσο και στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Στο πλαίσιο της οικονομικής προοπτικής, όλα τα μέσα θα πρέπει να αξιολογούνται με βάση παραμέτρους οικονομικής αξίας, ανεξάρτητα από τη λογιστική αντιμετώπισή τους.

Επιπλέον, η αξιολόγηση θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και, ιδίως, τις ακόλουθες υποκατηγορίες του κινδύνου αγοράς: τον κίνδυνο πιστωτικού περιθωρίου λόγω θέσεων που μετρούνται στην εύλογη αξία και στο κόστος, καθώς και τον κίνδυνο λόγω ανοιγμάτων σε μετοχικούς τίτλους.

Σε ό,τι αφορά συγκεκριμένα τη συνιστώσα του κινδύνου πιστωτικού περιθωρίου στις θέσεις του τραπεζικού χαρτοφυλακίου, τα ιδρύματα θα πρέπει να αξιολογούν τη συνάφεια του πιστωτικού περιθωρίου σε όλους τους προσδιοριστικούς παράγοντες του συνολικού κινδύνου αγοράς. Αυτό είναι σημαντικό, αν σκεφτεί κανείς, μεταξύ άλλων, ότι η αξία των χρηματοοικονομικών προϊόντων που εκδίδονται από εταιρείες που ανήκουν σε τομείς που θεωρούνται περιβαλλοντικά μη βιώσιμοι και που δεν

¹¹⁵ Βλ. επίσης τις αρχές 2 και 7 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

υιοθετούν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση βιώσιμης διαχείρισης μπορεί να μειωθεί απότομα. Ομοίως, η αξία των ανοιγμάτων σε μετοχικούς τίτλους θα πρέπει να παρακολουθείται αδιάλειπτα προκειμένου να αξιολογείται κατά πόσο η αξία τους επηρεάζεται αρνητικά επειδή μεταβάλλεται η αντίληψη για τον βαθμό κινδύνου του εκδότη, κυρίως λόγω των κλιματικών και των περιβαλλοντικών κινδύνων.

Ιδρύματα που ειδικεύονται σε συναλλαγές βασικών εμπορευμάτων θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή σε ενδεχόμενες κρυμμένες ευπάθειες οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, άλματα στις τιμές ή στις αξίες ορισμένων βασικών εμπορευμάτων που θεωρούνται λιγότερο περιβαλλοντικά βιώσιμα από άλλα.

Επιπροσθέτως, τα ιδρύματα θα ήταν σκόπιμο να παρακολουθούν με ποιον τρόπο ο κίνδυνος μετάβασης και ο φυσικός κίνδυνος μπορεί να επηρεάζουν τις κυβερνήσεις στις οποίες είναι εκτεθειμένα μέσω κρατικών τίτλων.

Δεδομένου ότι οι δραστηριότητες αγορών έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, οι εσωτερικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (π.χ. ανάλυση ευαισθησίας) θα μπορούσαν να εφαρμοστούν επωφελώς για την καλύτερη κατανόηση και αξιολόγηση της συνάφειας των κλιματικών κινδύνων για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο του ιδρύματος. Τέτοιες αναλύσεις θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στο πλαίσιο της κανονιστικής και της οικονομικής προοπτικής της ICAAP μαζί με άλλους κινδύνους, υποστηρίζοντας τις ιστορικές κατανομές με υποθετικά δεδομένα.¹¹⁶

6.5 Ανάλυση σεναρίων και ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

Προσδοκία 11

Τα ιδρύματα με σημαντικούς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους καλούνται να αξιολογούν την καταλληλότητα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που εφαρμόζουν, με σκοπό την ενσωμάτωσή τους στα βασικά και δυσμενή σενάρια τους.

Στο πλαίσιο της ICAP, τα ιδρύματα θα πρέπει να διενεργούν προσαρμοσμένα και σε βάθος εξέταση των ευπαθειών τους μέσω των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.¹¹⁷ Τα σενάρια των ασκήσεων θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλους τους σημαντικούς κινδύνους που μπορεί να εξαντλήσουν το εσωτερικό κεφάλαιο ή να έχουν επίπτωση στους κανονιστικούς δείκτες κεφαλαίου και θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως μέρος του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του ιδρύματος τόσο από την οικονομική όσο και από την κανονιστική

¹¹⁶ Βλ. την παράγραφο 69 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις ασκήσεις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων των ιδρυμάτων (EBA/GL/2018/04).

¹¹⁷ Βλ. την παράγραφο 140 και επόμενες των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11) και τα Κεφάλαια 5.4 και 6.5 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις πληροφορίες ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ που συλλέγονται για τους σκοπούς της ΔΕΕΑ (EBA/GL/2016/10).

προοπτική. Τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης σεναρίων που συμβαδίζουν με τους επιστημονικούς διαύλους κλιματικής αλλαγής, όπως τα σενάρια της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC). Σε ό,τι αφορά συγκεκριμένα τον κίνδυνο μετάβασης, τα ιδρύματα καλούνται να χρησιμοποιούν σενάρια τα οποία, για διαφορετικά αποτελέσματα πολιτικής (π.χ. πρώιμη ή καθυστερημένη μετάβαση), έχουν ενσωματώσει ευλογοφανείς παραμέτρους για τα σχετικά φυσικά αποτελέσματα.¹¹⁸ Αυτό, για παράδειγμα, λαμβάνει υπόψη μεταξύ άλλων πώς οι χρόνιες περιβαλλοντικές επιδράσεις που σχετίζονται με το σενάριο καθυστερημένης μετάβασης μπορούν ενδεχομένως να ενισχύσουν περαιτέρω τις ενέργειες πολιτικής. Όλες αυτές οι πτυχές θα πρέπει να αντιστακώνονται δεόντως στην ICAAP του ιδρύματος.¹¹⁹ Όταν διενεργούνται αναλύσεις σεναρίων και ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, θα πρέπει να λαμβάνονται τουλάχιστον υπόψη τόσο στην κανονιστική όσο και στην οικονομική προοπτική οι ακόλουθες πτυχές:

- ο τρόπος με τον οποίο το ίδρυμα μπορεί να επηρεάζεται από τον φυσικό κίνδυνο και τον κίνδυνο μετάβασης,
- ο τρόπος με τον οποίο οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μπορεί να εξελίσσονται σύμφωνα με διάφορα σενάρια, λαμβανομένου υπόψη ότι αυτοί οι κίνδυνοι μπορεί να μην αποτυπώνονται πλήρως στα ιστορικά στοιχεία,
- ο τρόπος με τον οποίο οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μπορεί να εκδηλώνονται σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα ανάλογα με τα υπό εξέταση σενάρια.

Τα ιδρύματα καλούνται να καθορίζουν τις παραδοχές σύμφωνα με το προφίλ κινδύνων και τις παραμέτρους τους, καθώς και να εξετάζουν διάφορα σενάρια που βασίζονται σε διαφορετικούς συνδυασμούς παραδοχών. Στο πλαίσιο του κεφαλαιακού προγραμματισμού τους, τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν την κεφαλαιακή επάρκειά τους σύμφωνα με ένα ευλογοφανές βασικό σενάριο και δυσμενή σενάρια που είναι συγκεκριμένα για το ίδρυμα.

Σε ό,τι αφορά τα δυσμενή σενάρια, το ίδρυμα καλείται να διατυπώνει παραδοχές για ασυνήθιστες, αλλά αληθοφανείς εξελίξεις με επαρκή βαθμό σοβαρότητας ως προς την επίπτωσή τους στους κανονιστικούς δείκτες κεφαλαίου.

Σύμφωνα με τον οδηγό της ΕΚΤ σχετικά με την ICAAP, η κανονιστική προοπτική θα πρέπει να καλύπτει έναν μελλοντικής προοπτικής ορίζοντα τουλάχιστον τριών ετών. Τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη στον στρατηγικό σχεδιασμό τους τις εξελίξεις πέραν αυτού του ελάχιστου χρονικού ορίζοντα, κατά τρόπο αναλογικό, αν ο

¹¹⁸ Βλ., για παράδειγμα, το «World Energy Model», Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας, 2019, το «NGFS Climate scenarios for central banks and supervisors», NGFS, 2020, και «Changing course: A comprehensive investor guide to scenario-based methods for climate risk assessment, in response to the TCFD», Πιλοτικός επενδυτής στο πλαίσιο της Οικονομικής Πρωτοβουλίας του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP FI Investor Pilot) ή UNEP FI, 2019.

¹¹⁹ Βλ. το άρθρο 73 της CRR.

αντίκτυπός τους θα είναι σημαντικός.¹²⁰ Τα ιδρύματα καλούνται να εξετάζουν το ενδεχόμενο εφαρμογής μακρύτερου χρονικού ορίζοντα για κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους δεδομένου ότι οι κίνδυνοι αυτοί εκδηλώνονται κυρίως σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα. Πιο συγκεκριμένα, οι πιο μακροπρόθεσμοι χρονικοί ορίζοντες θα μπορούσαν να αποτυπώνονται στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων υπό την οικονομική προοπτική.

Κατά παρόμοιο τρόπο, τα ιδρύματα καλούνται επίσης να λαμβάνουν υπόψη τη συνάφεια των κλιματικών επιπτώσεων στους επιχειρηματικούς τους τομείς όταν εκπονούν σενάρια για τις διαδικασίες σχεδιασμού ανάκαμψης. Όπως ορίζεται στην οδηγία σχετικά με την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών¹²¹, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ένα φάσμα σεναρίων σοβαρών μακροοικονομικών και χρηματοοικονομικών δυσχερειών για ένα πλήρες σχέδιο ανάκαμψης. Τα ιδρύματα καλούνται να ελέγχουν τις επιλογές ανάκαμψης έναντι αυτών των σεναρίων με σκοπό τον προσδιορισμό της αποδοτικότητάς τους σε τέτοια γεγονότα.

6.6 Διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας

Προσδοκία 12

Τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν αν σημαντικοί κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι θα μπορούσαν να προκαλέσουν καθαρές ταμειακές εκροές ή εξάντληση των αποθεμάτων ρευστότητας ασφαλείας και, σε καταφατική περίπτωση, να συνεκτιμούν αυτούς τους παράγοντες στην οικεία διαχείριση κινδύνου ρευστότητας και στον υπολογισμό των αποθεμάτων ρευστότητας ασφαλείας.

Σύμφωνα με το άρθρο 86 παράγραφος 1 της CRD, τα ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν άριτες στρατηγικές, πολιτικές, διαδικασίες και συστήματα για τον εντοπισμό, τη μέτρηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας εντός κατάλληλου συνόλου χρονικών οριζόντων για να εξασφαλιστεί ότι διατηρούν επαρκή αποθέματα ρευστότητας.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η άρτια διαχείριση κινδύνων ρευστότητας, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον στη θέση ρευστότητάς τους.^{122 123} Τα

¹²⁰ Βλ. την παράγραφο 44 και υποσημείωση 22 του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP).

¹²¹ Βλ. το άρθρο 5 παράγραφος 6 της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (BRRD).

¹²² Με άμεσο τρόπο, ως αποτέλεσμα σοβαρού φυσικού γεγονότος, οι πελάτες θα μπορούσαν να κάνουν ανάληψη χρημάτων από τους λογαριασμούς τους για να χρηματοδοτήσουν επισκευές λόγω ζημιών, αναγκάζοντας το πιστωτικό ίδρυμα να πωλήσει με μέρος των περιουσιακών στοιχείων του για να καλύψει αυτές τις εκροές (βλ. «Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks», BaFin, 2020, σ. 18). Με έμμεσο τρόπο, οι τράπεζες με ισολογισμούς που θα πλήττονταν από πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο αγοράς δεν θα μπορούσαν να αναχρηματοδοτηθούν, με ενδεχόμενες εντάσεις στη διατραπεζική αγορά χορηγήσεων (βλ. «The Green Swan», BIS, 2020, σ. 28). Επιπροσθέτως, στις αγορές μπορεί να αυξηθεί ο κίνδυνος ρευστότητας λόγω των μακροοικονομικών διαταραχών που προκαλούν ο φυσικός κίνδυνος και ο κίνδυνος μετάβασης, με αποτέλεσμα για παράδειγμα ένα στενότερο φάσμα τίτλων προς επένδυση.

ιδρύματα ενθαρρύνονται να συμπεριλαμβάνουν τέτοιους προβληματισμούς στις διαδικασίες ILAAP που διενεργούν, λαμβάνοντας υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους τόσο στην οικονομική όσο και στην κανονιστική προοπτική. Τέτοιες αξιολογήσεις θα πρέπει να διενεργούνται με μελλοντική προοπτική, σύμφωνα με παραδοχές που βασίζονται στην υφιστάμενη κατάσταση αλλά και σε ακραίες καταστάσεις και κυρίως να λαμβάνουν υπόψη σοβαρά αλλά αληθοφανή σενάρια που μπορεί να συμβαίνουν συνδυαστικά, με έμφαση σε βασικές ευπάθειες. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να αξιολογούν αν οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις καθαρές ταμειακές εκροές ή στα αποθέματα ρευστότητας ασφαλείας. Αν θεωρηθεί ότι συμβαίνει αυτό, τα ιδρύματα θα πρέπει να το ενσωματώνουν στην οικεία διαχείριση κινδύνου ρευστότητας και στον υπολογισμό του αποθέματος ρευστότητας ασφαλείας.

Για παράδειγμα, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την πιθανότητα μια ιδιουσυγκρατική κατάσταση σε συνδυασμό με μια κατάσταση έντασης στην αγορά να συμβούν ταυτόχρονα με την εκδήλωση κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Επιπλέον, τα ιδρύματα θα μπορούσαν να εξετάσουν με ποιον τρόπο η θέση ρευστότητάς τους μπορεί να επηρεαστεί από ένα συμβάν κλιματικού ή περιβαλλοντικού κινδύνου το οποίο έχει επιπτώσεις στην αξία των αποθεμάτων ρευστότητας ασφαλείας. Τα ιδρύματα καλούνται επίσης να εξετάσουν τον αντίκτυπο τέτοιων κινδύνων σε περιφερειακές θέσεις ρευστότητας, για παράδειγμα σε τοπικά νομίσματα, καθώς και πιθανά λειτουργικά και άλλα προσκόμματα στην παροχή ρευστότητας σε περιφέρειες στις οποίες μπορεί να εκδηλωθούν κλιματικοί ή περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.

Επιπλέον, τα ιδρύματα καλούνται να συνδέσουν την επιχειρηματική στρατηγική τους με την κατανομή των πόρων ρευστότητας. Προς τον σκοπό αυτό, υπενθυμίζεται στα ιδρύματα ότι θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, στην οικεία διαδικασία εσωτερικής τιμολόγησης, το συγκεκριμένο οριακό κόστος χρηματοδότησης για βιώσιμα μέσα αναχρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένου, κατά περίπτωση, του κόστους ρευστότητας ή οφέλους σε σύγκριση με τα συνηθισμένα μέσα αναχρηματοδότησης.¹²⁴

---

¹²³ Βλ. συγκεκριμένα, την αρχή 4 στοιχείο (iv) του οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας ρευστότητας (internal liquidity adequacy assessment process – ILAAP), Νοέμβριος 2018.

¹²⁴ Βλ. παραγράφους 24 και 25 των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΑΤ σχετικά με την κατανομή κόστους οφέλους ρευστότητας.

7 Εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τις δημοσιοποιήσεις

Η πρόσβαση σε πληροφορίες είναι απαραίτητη για την προώθηση της διαφάνειας εντός των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και για τη συμβολή στην εύρυθμη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών.¹²⁵ Το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο επομένως καθορίζει τις υποχρεώσεις δημοσιοποίησης ούτως ώστε να καθίστανται διαθέσιμες βασικές πληροφορίες σχετικά με το κεφάλαιο, τους κινδύνους και την έκθεση σε κίνδυνο ενός ιδρύματος, με σκοπό την επαρκή ενημέρωση των συμμετεχόντων στην αγορά. Οι δημοσιοποιήσεις σχετικά με τους κλιματικούς κινδύνους επιτρέπουν στους συμμετέχοντες στην αγορά να διενεργούν πιο εμπειριστατωμένες αξιολογήσεις για τον φυσικό κίνδυνο και τον κίνδυνο μετάβασης. Έτσι, τα ιδρύματα και οι επενδυτές θα κατανοούν καλύτερα τις οικονομικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι τα ιδρύματα της ΕΕ έχουν καταλήξει σε πολιτική συμφωνία για την ανάπτυξη συστήματος ταξινόμησης, ή ταξινομίας, σε επίπεδο ΕΕ για τις βιώσιμες επενδύσεις. Σε ό,τι αφορά το μέλλον, τα ιδρύματα που υπόκεινται στην οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (Non-Financial Reporting Directive – NFRD) θα κληθούν να παρέχουν περισσότερη διαφάνεια για τον βαθμό στον οποίο οι δραστηριότητές τους μπορούν να θεωρούνται περιβαλλοντικά βιώσιμες.¹²⁶ Κατά παρόμοιο τρόπο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδιάζει να επανεξετάσει την οδηγία NFRD στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ενίσχυση των θεμελίων για βιώσιμες επενδύσεις.^{127 128}

¹²⁵ Βλ. τον Τίτλο III των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τον ουσιαστικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών και τη συχνότητα δημοσιοποίησης βάσει του άρθρου 432 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 433 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

¹²⁶ Βλ. την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων (14970/19).

¹²⁷ Βλ. την οδηγία 2014/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ομίλους.

¹²⁸ Τα μεγάλα ιδρύματα που έχουν εκδώσει τίτλους οι οποίοι είναι εισηγμένοι προς διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο θα πρέπει επίσης να δημοσιοποιούν από τον Ιούνιο του 2022 πληροφορίες για τους κινδύνους που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση σύμφωνα με το άρθρο 449α του CRR2.

Πολιτικές και διαδικασίες δημοσιοποίησης

Προσδοκία 13

Για τους σκοπούς δημοσιοποιήσεων σύμφωνα με τις κανονιστικές διατάξεις, τα ιδρύματα καλούνται να δημοσιεύουν χρήσιμες πληροφορίες και βασικούς δείκτες μέτρησης για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους τους οποίους θεωρούν σημαντικούς, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών: Συμπλήρωμα σχετικά με την υποβολή πληροφοριών που αφορούν το κλίμα».

Προσδοκία 13.1

Τα ιδρύματα καλούνται να προσδιορίζουν στις πολιτικές δημοσιοποίησής τους βασικές παραμέτρους της αξιολόγησης που διενεργούν ως προς τη σημαντικότητα των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, καθώς και τη συχνότητα και τα μέσα δημοσιοποίησης. Σύμφωνα με τα άρθρα 431 και επόμενα του CRR τα ιδρύματα υποχρεούνται να δημοσιοποιούν συγκεκριμένες πληροφορίες που είναι ουσιώδεις, αλλά δεν είναι αποκλειστικές ή εμπιστευτικές. Το άρθρο 432 του CRR ορίζει ότι οι πληροφορίες θεωρούνται ουσιώδεις αν η παράλειψη ή η ανακριβής παρουσίασή τους θα μπορούσε να μεταβάλει ή να επηρεάσει τη λήψη οικονομικών αποφάσεων.¹²⁹ Ενόψει τούτου, τα ιδρύματα «διαθέτουν πολιτικές αξιολόγησης της καταλληλότητας των δημοσιοποιήσεών τους, περιλαμβανομένης της επαλήθευσης και της συχνότητάς τους.»¹³⁰ Αυτή η πολιτική δημοσιοποίησης θα πρέπει να προσδιορίζει με ποιον τρόπο αξιολογείται η σημαντικότητα των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων.¹³¹ Για τον σκοπό αυτό, οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν ότι, κατά την αξιολόγηση της σημαντικότητας μιας συγκεκριμένης πληροφορίας, τα ιδρύματα θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή όχι μόνο στο επιχειρηματικό μοντέλο, στη μακροπρόθεσμη στρατηγική και στο συνολικό προφίλ κινδύνου τους, αλλά και στην επιρροή του οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος, στον υποτιθέμενο βαθμό σημασίας της πληροφορίας για τους χρήστες και στη σχέση με τις πρόσφατες εξελίξεις όσον αφορά τους κινδύνους και τις ανάγκες δημοσιοποίησης.¹³²

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, δεν υπάρχουν κοινά όρια σημαντικότητας.¹³³ Για την αξιολόγηση της σημαντικότητας των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων θα πρέπει επομένως να χρησιμοποιούνται ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες και να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι κίνδυνοι φήμης και

¹²⁹ Οι προσδοκίες που περιγράφονται σε αυτήν την ενότητα αφορούν μόνο τις κανονιστικές υποχρεώσεις δημοσιοποίησης των ιδρυμάτων και σε καμία περίπτωση δεν ισχύουν για τα υφιστάμενα λογιστικά πρότυπα.

¹³⁰ Βλ. το άρθρο 431 παράγραφος 3 του CRR.

¹³¹ Σύμφωνα με το άρθρο 431 παράγραφος 3 του CRR και όπως διευκρινίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT, η έννοια της σημαντικότητας υποδηλώνει την ανάγκη δημοσιοποίησης στοιχείων που δεν απαιτούνται ρητά σύμφωνα με συγκεκριμένες διατάξεις του CRR.

¹³² Βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τον ουσιώδη, αποκλειστικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών και τη συχνότητα δημοσιοποίησης βάσει του άρθρου 432 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 433 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.575/2013, σ. 17.

¹³³ Βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τον ουσιώδη, αποκλειστικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών και τη συχνότητα δημοσιοποίησης βάσει του άρθρου 432 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 433 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.575/2013, σ. 4.

ευθύνης που σχετίζονται με τον αντίκτυπο του ιδρύματος στο κλίμα και στο περιβάλλον και προκύπτουν από αντιπαράθεση με τα προϊόντα και τις δραστηριότητές του. Υπενθυμίζεται επίσης στα ιδρύματα η συμβουλή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να μην χαρακτηρίζουν πρόωρα τους κλιματικούς κινδύνους ως μη σημαντικούς λόγω του μακροπρόθεσμου χαρακτήρα τους.¹³⁴ Υπενθυμίζεται επίσης στα ιδρύματα ότι οι δημοσιοποιήσεις σημαντικών κινδύνων πρέπει να συμμορφώνονται με τα άρθρα 433, 434 και 434α του CRR.

Προσδοκία 13.2

Αν ορισμένο ίδρυμα θεωρεί τους κλιματικούς κινδύνους μη σημαντικούς, το ίδρυμα θα πρέπει να τεκμηριώνει την κρίση του αυτή με βάση τις διαθέσιμες ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες στις οποίες στηρίζεται η αξιολόγησή του. Σύμφωνα με το άρθρο 432 παράγραφος 1 του CRR, οι πληροφορίες στις δημοσιοποιήσεις θεωρούνται ουσιώδεις εάν η παράλειψη ή η ανακριβής παρουσίασή τους μπορεί να μεταβάλει ή να επηρεάσει την εκτίμηση ή την απόφαση του χρήστη των εν λόγω πληροφοριών που στηρίζεται σε αυτές για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων. Επιπλέον, οι κατευθυντήριες γραμμές της EAT αναφέρουν ότι όταν ένα ίδρυμα αποφασίσει να μην δημοσιοποιήσει πληροφορίες ή μια σειρά από υποχρεώσεις λόγω του μη ουσιώδους χαρακτήρα τους, θα πρέπει να δηλώσει ρητά το γεγονός αυτό.¹³⁵

Προσδοκία 13.3

Όταν τα ιδρύματα δημοσιοποιούν ποσά, δείκτες μετρήσεις και στόχους ως σημαντικές πληροφορίες, θα πρέπει να δημοσιοποιούν ή να αναφέρουν τις μεθοδολογίες, τους ορισμούς και τα κριτήρια που σχετίζονται με αυτές.¹³⁶ Χάρη σε αυτές τις δημοσιοποιήσεις μεταφέρεται πλήρως το προφίλ κινδύνου του ιδρύματος στους συμμετέχοντες στην αγορά, κυρίως με σκοπό να περιοριστούν οι κίνδυνοι φήμης και ευθύνης. Πιο συγκεκριμένα, αυτή η προσδοκία ισχύει όταν τα ιδρύματα δεσμεύονται να συμβάλλουν σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, οπότε η EKT προσδοκά από αυτά μια περιεκτική παρουσίαση του αντίκτυπου της οντότητας ως σύνολο. Σύμφωνα με την αξιολόγηση της EKT, προς το παρόν οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται είναι ανομοιογενείς και τμηματικές και σε ορισμένες περιπτώσεις επικεντρώνονται σε δεσμεύσεις για τη (μη) χρηματοδότηση ορισμένων δραστηριοτήτων χωρίς να παρέχεται επαρκής σαφήνεια για τα όρια που χρησιμοποιούνται και για τα χαρτοφυλάκια που καλύπτονται. Εφόσον τα ιδρύματα παροτρύνονται να συμβάλλουν σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, καλούνται επίσης να παρέχουν περιεκτικές και χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με αυτό. Στην περίπτωση αυτή, τα ιδρύματα που έχουν δεσμευθεί να σταματήσουν ή να περιορίσουν τη χρηματοδότηση ορισμένων κλάδων ή δραστηριοτήτων μέσω ειδικών πολιτικών χρηματοδότησης καλούνται να δημοσιοποιούν τον ορισμό της δραστηριότητας που καλύπτεται και τους συναφείς στόχους, ως προς τις ημερομηνίες

¹³⁴ Βλ. την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών: Συμπλήρωμα σχετικά με την υποβολή πληροφοριών που αφορούν το κλίμα».

¹³⁵ Βλ. την παράγραφο 19 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τον ουσιώδη, αποκλειστικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών και τη συχνότητα δημοσιοποίησης βάσει του άρθρου 432 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 433 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

¹³⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 432 παράγραφος 1 του CRR, «οι πληροφορίες στις δημοσιοποιήσεις θεωρούνται ουσιώδεις εάν η παράλειψη ή η ανακριβής παρουσίασή τους μπορεί να μεταβάλει ή να επηρεάσει την εκτίμηση ή την απόφαση του χρήστη των εν λόγω πληροφοριών που στηρίζεται σε αυτές για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων.»

και τους ανεξόφλητους όγκους ανά γεωγραφική περιοχή. Τα ιδρύματα καλούνται επίσης να ενημερώνουν για την πρόοδο επίτευξης αυτών των στόχων, για τη διακυβέρνηση της εσωτερικής παρακολούθησης καθώς και για τις σχετικές μεθοδολογικές πτυχές, κυρίως για τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό των αντισυμβαλλομένων που εμπíπτουν στην πολιτική χρηματοδότησης και για την έκταση των επιχειρηματικών σχέσεων. Παρομοίως, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλους τους επιχειρηματικούς τομείς και τα ανοίγματά τους ως σύνολο όταν υποβάλλουν στοιχεία για τη συνεισφορά τους σε περιβαλλοντικούς στόχους.

Σχήμα 1

Συστάσεις της ειδικής ομάδας για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που σχετίζονται με το κλίμα

Διακυβέρνηση	Στρατηγική	Διαχείριση κινδύνων	Δείκτες μέτρησης και στόχοι
<p>Δημοσιοποίηση της διακυβέρνησης εκ μέρους του οργανισμού σχετικά με τους κλιματικούς κινδύνους και ευκαιρίες</p>	<p>Δημοσιοποίηση των πραγματικών και δυνητικών επιδράσεων των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τη στρατηγική και τον χρηματοδοτικό σχεδιασμό, όπου τέτοιες πληροφορίες είναι σημαντικές.</p>	<p>Δημοσιοποίηση του τρόπου με τον οποίο ο οργανισμός εντοπίζει, αξιολογεί και διαχειρίζεται τους κλιματικούς κινδύνους.</p>	<p>Δημοσιοποίηση των δεικτών μέτρησης και των στόχων που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση και τη διαχείριση συναφών κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών, όπου τέτοιες πληροφορίες είναι ουσιώδεις.</p>
Συνιστώμενες δημοσιοποιήσεις			
<p>α) Περιγραφή της επίβλεψης εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών.</p> <p>β) Περιγραφή του ρόλου της διοίκησης στην αξιολόγηση και διαχείριση των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών.</p>	<p>α) Περιγραφή των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών που έχει εντοπίσει το ίδρυμα σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.</p> <p>β) Περιγραφή των επιδράσεων των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, στη στρατηγική και στον χρηματοδοτικό σχεδιασμό του οργανισμού.</p> <p>γ) Περιγραφή της ανθεκτικότητας της στρατηγικής του οργανισμού, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων σεναρίων όσον αφορά το κλίμα, συμπεριλαμβανομένου του σεναρίου για 2°C ή λιγότερο.</p>	<p>α) Περιγραφή των διαδικασιών του οργανισμού για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των κλιματικών κινδύνων.</p> <p>β) Περιγραφή των διαδικασιών του οργανισμού για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων.</p> <p>γ) Περιγραφή του τρόπου με τον οποίο οι διαδικασίες για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων συνεκτιμώνται στη γενικότερη διαχείριση κινδύνων του οργανισμού.</p>	<p>α) Δημοσιοποίηση των δεικτών μέτρησης που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό για την αξιολόγηση των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών σύμφωνα με τη στρατηγική και τη διαδικασία διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζει.</p> <p>β) Δημοσιοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του πεδίου εφαρμογής 1, του πεδίου εφαρμογής 2 και, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, του πεδίου εφαρμογής 3 και των σχετικών κινδύνων.</p> <p>γ) Περιγραφή των στόχων που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών καθώς και των επιδόσεων σε σχέση με τους στόχους.</p>

Πηγή: TCFD.

Περιεχόμενο των δημοσιοποιήσεων σχετικά με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους

Προσδοκία 13.4

Τα ιδρύματα καλούνται να δημοσιοποιούν τους κλιματικούς κινδύνους που θεωρούνται σημαντικοί, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών: Συμπλήρωμα σχετικά με την υποβολή πληροφοριών που αφορούν το κλίμα». Το συμπλήρωμα ενσωματώνει τις συστάσεις της ειδικής ομάδας TCFD και παρέχει κατευθύνσεις που συνάδουν με την οδηγία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Οι αναμενόμενες δημοσιοποιήσεις περιστρέφονται γύρω από πέντε βασικούς τομείς: επιχειρηματικό μοντέλο, πολιτικές και διαδικασίες δέουσας επιμέλειας, αποτελέσματα, κινδύνους και διαχείριση κινδύνων καθώς και βασικούς δείκτες επιδόσεων. Εν προκειμένω, υπενθυμίζονται στα ιδρύματα οι προσδοκίες της ΕΚΤ όσον αφορά τα επιχειρηματικά μοντέλα και τη στρατηγική, τη διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων τους όπως ορίζονται στον παρόντα οδηγό.

Προσδοκία 13.5

Πιο συγκεκριμένα, τα ιδρύματα καλούνται να δημοσιοποιούν τις χρηματοδοτούμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου του πεδίου εφαρμογής 3¹³⁷ για όλο τον όμιλο. Αν και η ΕΚΤ δεν ορίζει τη χρήση συγκεκριμένης μεθοδολογίας μέτρησης ή/και κατανομής¹³⁸, τα ιδρύματα ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν μια πιο αναλυτική προσέγγιση για τη μέτρηση των εκπομπών άνθρακα, παραμένοντας παράλληλα συνεπή με το Πρωτόκολλο για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπως ορίζεται στο Συμπλήρωμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η προσέγγιση, για παράδειγμα, θα μπορούσε να αφορά τη μέτρηση, ανά σχέδιο, της έντασης του διοξειδίου του άνθρακα στα χαρτοφυλάκια μεγάλων εταιρειών και την μέτρηση, ανά ιδιοκτησία, της πραγματικής κατανάλωσης ενέργειας ή την ταξινόμηση της ενεργειακής αποδοτικότητας στα χαρτοφυλάκια ακινήτων. Τα ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιοποιούν:¹³⁹

- το ποσό ή το ποσοστό των περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με τον άνθρακα σε κάθε χαρτοφυλάκιο σε εκατ. ευρώ ή ως ποσοστό της τρέχουσας αξίας του χαρτοφυλακίου και, στο μέτρο του δυνατού, τη βέλτιστη εκτίμηση μελλοντικής προοπτικής αυτού του ποσού ή του ποσοστού στη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα σχεδιασμού τους,
- τον σταθμισμένο μέσο βαθμό έντασης άνθρακα σε κάθε χαρτοφυλάκιο, όπου τα στοιχεία είναι διαθέσιμα ή μπορούν εύλογα να εκτιμηθούν, και, στο μέτρο του δυνατού, τη βέλτιστη εκτίμηση μελλοντικής προοπτικής αυτού του σταθμισμένου

¹³⁷ Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι οι εκπομπές του πεδίου εφαρμογής 3 περιλαμβάνουν τις εκπομπές των περιουσιακών στοιχείων ενός ιδρύματος (χρηματοδοτούμενες εκπομπές).

¹³⁸ Για παράδειγμα, η ΕΚΤ παρατήρησε ορισμένα ιδρύματα που μετρούν και δημοσιοποιούν τις χρηματοδοτούμενες εκπομπές χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία που εκπόνησε η Συνεργασία για τα οικονομικά στοιχεία λογιστικής καταγραφής άνθρακα (Partnership for Carbon Accounting Financials).

¹³⁹ Βλ. το Παράρτημα 1 της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών: Συμπλήρωμα σχετικά με την υποβολή πληροφοριών που αφορούν το κλίμα».

μέσου βαθμού έντασης άνθρακα στη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα σχεδιασμού τους,

- τον όγκο των ανοιγμάτων ανά τομέα αντισυμβαλλομένου και, στο μέτρο του δυνατού, τη μελλοντική προοπτική βέλτιστη εκτίμηση αυτού του όγκου στη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα σχεδιασμού τους,
- τα ανοίγματα πιστωτικού κινδύνου και τους όγκους των εξασφαλίσεων ανά γεωγραφική τοποθεσία/χώρα της δραστηριότητας ή της εξασφάλισης, επισημαίνοντας τις χώρες/τις γεωγραφικές τοποθεσίες που είναι εξαιρετικά εκτεθειμένες σε φυσικό κίνδυνο.

Τα ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιοποιούν ή να αναφέρουν τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται και τις παραδοχές που διατυπώνονται. Πιο συγκεκριμένα, αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τους ορισμούς και τους τύπους για τον υπολογισμό των προαναφερθέντων δεικτών μέτρησης.

Προσδοκία 13.6

Τα ιδρύματα καλούνται να δημοσιοποιούν αφενός τους ΒΔΕ και τους ΒΔΚ που χρησιμοποιούν για τους σκοπούς της χάραξης στρατηγικής και της διαχείρισης κινδύνων και αφετέρου τις τρέχουσες επιδόσεις τους έναντι αυτών των δεικτών μέτρησης. Σύμφωνα με το συμπλήρωμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα βασικά μηνύματα πολιτικής της EAT, τα ιδρύματα καλούνται να δημοσιοποιούν τους δείκτες μέτρησης που χρησιμοποιούν, συμπεριλαμβανομένων των συναφών στόχων και των τρεχουσών επιδόσεων του ιδρύματος έναντι αυτών των στόχων. Χρησιμοποιώντας αυτούς τους δείκτες μέτρησης, το ίδρυμα καλείται να περιγράψει την ανθεκτικότητα της στρατηγικής του σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα στο πλαίσιο των διαφορετικών σεναρίων που σχετίζονται με το κλίμα.

Προσδοκία 13.7

Τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν τυχόν περαιτέρω πληροφορίες σχετικές με τους περιβαλλοντικούς κινδύνους που είναι απαραίτητες για να μεταφέρουν πλήρως το προφίλ κινδύνων τους. Εξάλλου, οι κίνδυνοι για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προέρχονται από ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών παραγόντων, όπως η πίεση από πλευράς υδάτινων πόρων, η απώλεια βιοποικιλότητας, η σπανιότητα των πόρων και η μόλυνση. Δεδομένου ότι τα πλαίσια δημοσιοποίησης και οι ανάγκες των συμμετεχόντων στην αγορά εξελίσσονται με ταχείς ρυθμούς σε αυτόν τον τομέα, τα ιδρύματα θα ήταν σκόπιμο να βελτιώνουν ενεργά τις δημοσιοποιήσεις τους.

Πλαίσιο 11

Παράδειγμα παρατηρούμενης πρακτικής: Παρουσίαση της δημοσιοποίησης σύμφωνα με τις συστάσεις της ειδικής ομάδας TCFD

Η ΕΚΤ παρατήρησε μια τράπεζα που παρουσιάζει σχηματικά την εναρμόνισή της με τις επιμέρους συστάσεις της ειδικής ομάδας TCFD. Σε αυτή τη σχηματική απεικόνιση αναφέρονται τα συγκεκριμένα κεφάλαια που περιέχουν τις δημοσιοποιήσεις σύμφωνα με τις συστάσεις της ομάδας.

Πίνακας Α

Σχηματοποιημένος συνοπτικός πίνακας

Κατηγορία	Σύσταση της ειδικής ομάδας TCFD	Παραπομπή στις δημοσιοποιήσεις του ιδρύματος
Διακυβέρνηση	α) Περιγραφή της επίβλεψης εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών. β) Περιγραφή του ρόλου της διοίκησης στην αξιολόγηση και διαχείριση των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών.	Έγγραφο Χ, Σελίδα ΑΒΓ Έγγραφο Χ, Σελίδα ΑΒΓ
Στρατηγική	α) Περιγραφή των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών που έχει εντοπίσει το ίδρυμα σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. β) Περιγραφή των επιπτώσεων των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, στη στρατηγική και στον χρηματοδοτικό σχεδιασμό του οργανισμού. γ) Περιγραφή της ανθεκτικότητας της στρατηγικής του οργανισμού, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων σεναρίων όσον αφορά το κλίμα, συμπεριλαμβανομένου του σεναρίου για 2°C ή λιγότερο.	Έγγραφο Υ, Σελίδα ΑΒΓ Έγγραφο Υ, Σελίδα ΑΒΓ Έγγραφο Χ, Σελίδα ΑΒΓ
Διαχείριση κινδύνων	α) Περιγραφή των διαδικασιών του οργανισμού για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των κλιματικών κινδύνων. β) Περιγραφή των διαδικασιών του οργανισμού για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων. γ) Περιγραφή του τρόπου με τον οποίο οι διαδικασίες για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων συνεκτιμώνται στη γενικότερη διαχείριση κινδύνων του οργανισμού.	Έγγραφο Ζ, Σελίδα ΑΒΓ Έγγραφο Ζ, Σελίδα ΑΒΓ Έγγραφο Ζ, Σελίδα ΑΒΓ
Δείκτες μέτρησης και στόχοι	α) Δημοσιοποίηση των δεικτών μέτρησης που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό για την αξιολόγηση των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών σύμφωνα με την στρατηγική και τη διαδικασία διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζει. Περιγραφή των διαδικασιών του οργανισμού για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων. β) Δημοσιοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του πεδίου εφαρμογής 1, του πεδίου εφαρμογής 2 και, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, του πεδίου εφαρμογής 3 και των σχετικών κινδύνων. γ) Περιγραφή των στόχων που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών καθώς και των επιδόσεων σε σχέση με τους στόχους.	Έγγραφο Χ, Σελίδα ΑΒΓ Έγγραφο Χ, Σελίδα ΑΒΓ Έγγραφο Υ, Σελίδα ΑΒΓ

Παραπομπές

- ACPR, «Analysis and synthesis: French banking groups facing climate change-related risks», 2019.
- BaFin, «Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks», 2019.
- DNB, «Waterproof? An exploration of climate risks for the Dutch financial sector», 2017.
- DNB, «An energy transition risk stress test for the financial system of the Netherlands», 2018.
- DNB, «Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector», 2019.
- DNB, «Integration of climate-related risk considerations into banks' risk management», Good Practice document, 2020.
- DNB, «Indebted to nature: Exploring biodiversity risks for the Dutch financial sector'», Ιούνιος 2020.
- EAT, «Action Plan on Sustainable Finance», 2019.
- EKT, «Financial Stability Review», Μάιος 2019.
- ΕΟΠ, «Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012: An indicator-based report», 2012.
- ΕΣΣΚ, «Too late, too sudden: Transition to a low-carbon economy and systemic risk», 2016.
- IRENA, «Stranded assets and renewables. How the energy transition affects the value of energy reserves, buildings and capital stock», 2017.
- NGFS, «A call for action: Climate change as a source of financial risk», 2019.
- NGFS, «Technical supplement to the First NGFS Comprehensive Report», 2019.
- NGFS, «Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision», *Τεχνικό έγγραφο*, Μάιος 2020.
- NGFS, «Requirements for scenario-analysis», επικείμενη έκδοση.
- ΟΟΣΑ, «Guidelines for Multinational Enterprises», 2019.
- ΟΟΣΑ, «The economic consequences of climate change», 2015.
- ΟΟΣΑ, «Due Diligence for Responsible Corporate Lending and Securities Underwriting –Key considerations for banks implementing the OECD Guidelines for Multinational Enterprises», 2019.

TCFD, «Technical supplement: The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities», 2017.

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2020

Ταχυδρομική διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany

Τηλέφωνο +49 69 1344 0

Δικτυακός τόπος www.ecb.europa.eu

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.